

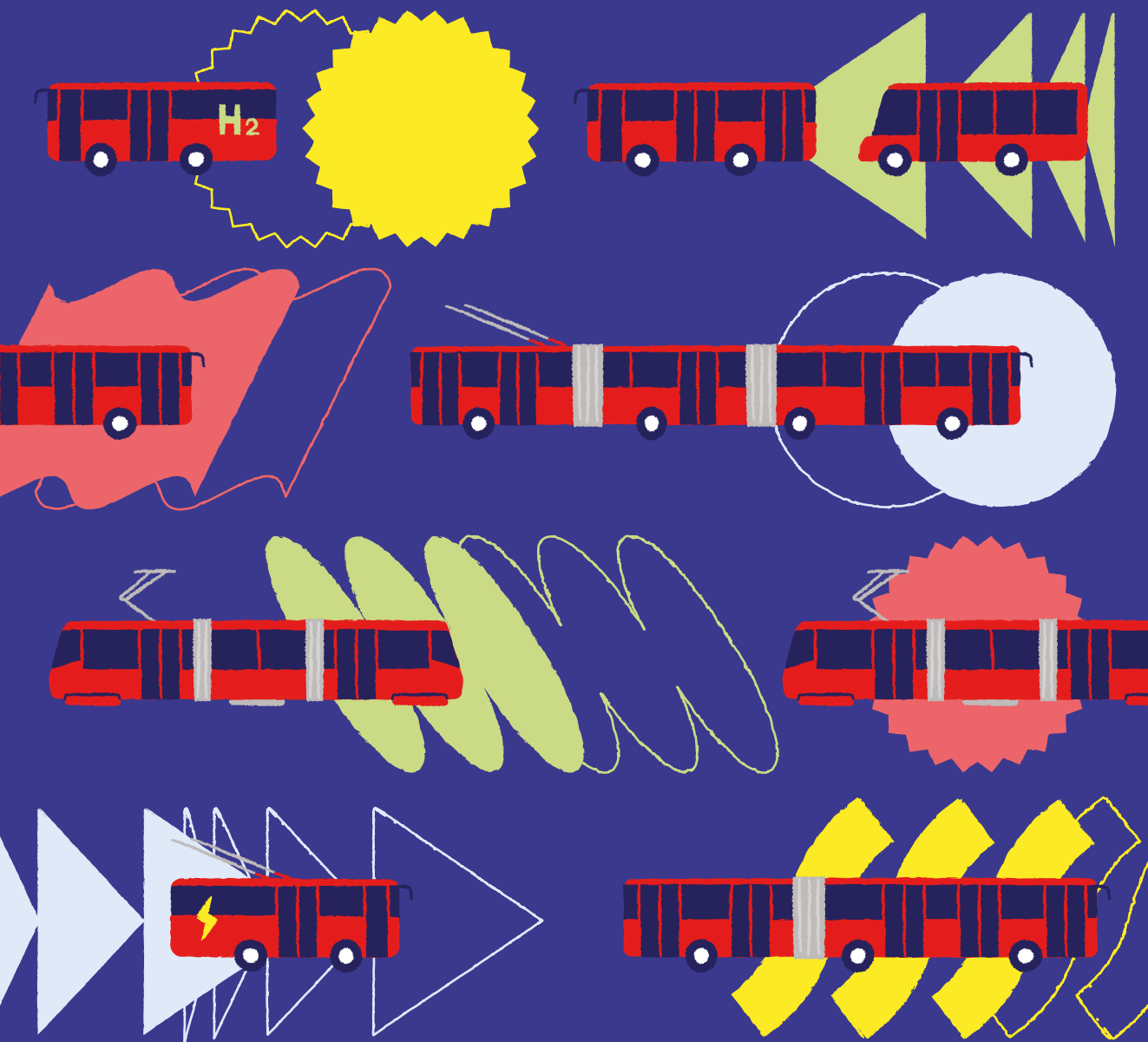
in.ba

Informácie o Bratislave

9-10 | 2023

zadarmo

**Do ulíc sa
chystajú nové
a moderné
vozidlá MHD**

**Mesto mení
okolie ďalších
základných
škôl**

**V Bratislave
sa obnovujú
viaceré Živé
miesta**

Editoriál

Vždy som tvrdil, že pri vedení mesta je dôležité, aby sme sa učili od tých najlepších. Už pred tromi rokmi som absolvoval ročný diaľkový online program, kde sme sa spolu s top primátorkami a primátormi zo 40 miest z celého sveta vzdelávali, ako maňažovať komplexné výzvy spojené s vedením mesta a najmä sa učili od seba navzájom. Bolo to vďaka iniciatíve Bloomberg Harvard City Leadership, ktorú vytvoril Mike Bloomberg, zakladateľ organizácie Bloomberg Philanthropies a zároveň trojitý primátor mesta New York.

Ako architekt a aktivista som mal viackrát možnosť aj na vlastnej koži zažiť pozitívne zmeny v New Yorku – od oživenia verejných priestorov malými intervenciami až po unikátnu revolúciu udržateľnej mobility. Za všetkými týmito zmenami stál primátor Mike Bloomberg a jeho tím. Z množstva zmien, ktoré jeho administratíva priniesla, čerpá New York dodnes.

Dnes som preto nesmierne hrdý, že podporu takýchto kapacít dostane aj naše mesto. Podarilo sa nám získať podporu a nadviazať bezplatnú spoluprácu so svetovou konzultačnou spoločnosťou Bloomberg Associates, patriacu práve pod charitatívnu organizáciu Bloomberg Philanthropies. Ide o najvyššiu úroveň podpory, akú sme vôbec mohli získať. Hodnota poradenstva, ktoré Bratislave spoločnosť poskytne, je niekoľko miliónov a získali sme ho zadarmo na obdobie troch rokov.

Organizácia Bloomberg Philanthropies podporuje modernizáciu a rozvoj miest po celom svete a zadarmo poskytuje špičkových svetových odborníkov vybraným mestám. Pracovali už s mestami ako Paríž, Miláno či Los Angeles. Bratislava je však prvým mestom nášho regiónu, ktoré bude môcť čerpať z ich svetových skúseností a rovnako 20. mestom v rámci celého sveta, ktoré od roku 2014 takúto podporu získalo.

Medzinárodný konzultačný tím nám poskytne unikátne poradenstvo v deviatich oblastiach, z ktorých najdôležitejšia je doprava. A aby sa navrhované zmeny a opatrenia dali robiť rýchlo a efektívne, súčasťou poradenstva bude tiež zefektívnenie chodu magistrátu a jeho digitalizácia.

Zapojenie najlepších medzinárodných odborníkov a využitie ich know-how na zrýchlenie pozitívnych zmien v našom meste je skvelá správa pre Bratislavu.

O tom, čo spolupráca mestu prinesie, sa vždy dočítate aj na stránkach nášho mestského magazínu. V tomto čísle vás opäť čaká pár tipov, kde stráviť príjemný čas v meste. Na Partizánskej lúke už naplno funguje bufet, je to už šiesty zanedbaný priestor, ktorý sme v Mestských lesoch v rámci programu Živé miesta opravili. Opravené a pripravené pre obyvateľky a obyvateľov je aj nové komunitné centrum v Prüger-Walnerovej záhrade a čochvíľa sa všetci vidíme aj na výstave v zrekonštruovanej Michalskej veži. Okrem toho nás čaká jeseň plná krásnych podujatí.

Prajem vám príjemné čítanie.

Matúš Vallo,
primátor Bratislavy

in.ba – Informácie o Bratislave | Adresa: Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava | **Web:** www.inba.sk
E-mail: redakcia.inba@bratislava.sk | **Zodpovedná redaktorka:** Mgr. Lucia Čížová, lucia.cizova@bratislava.sk
Tel.: +421 2 5935 62 37 | **Distribúcia:** Andrea Vavra, redakcia.inba@bratislava.sk | **Grafika:** Jakub Turčík
Programová časť: Mgr. Ľubomíra Záhorová | **Informácie o programoch posielajte na adresu:** redakcia.inba@bratislava.sk

Za jazykovú úpravu v reklamných vizualizáciách, dodaných z externého prostredia redakcia nezodpovedá.
Redakčná rada: PaedDr. Mária Čunderlíková, PhDr. Peter Salner, DrSc., Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková, PhDr. Lucia Molnár Satinská, PhD., Mgr. Michal Hvorecký
Mesačník vydáva hlavné mesto SR Bratislava, redakcia in.ba od roku 2009 | **IČO:** 00603481 | **Reg. číslo:** EV 5332/16
14. ročník, ISSN: 2453-7780 | **Distribúcia:** formou neadresnej distribúcie do bratislavských schránok
Titulka: Ivan Galdík

Nový bufet na Partizánskej lúke už teší ľudí. Obnovuje sa park na Legionárskej i Dunajskej

Mesto otvorilo nové komunitné centrum v Prüger-Wallnerovej záhrade

Nové výhľady na mesto aj nová výstava. Navštívte Michalskú vežu po rekonštrukcii

Veľká obnova a ekologizácia MHD. Do ulíc mesta sa chystajú nové vozidlá

Obsah

- 10** Užite si tematické vychádzky v meste. Bez bariér
- 11** Konvergencie prinesú hudbu, ktorá rozpráva príbehy
- 14** Na nábreží sú nové a bezpečné cyklochodníky
- 16** Čo všetko sa vplá do našich vankúšov?
Ukazuje výstava v Galérii mesta Bratislavy
- 17** Jekyll a Hyde v Bratislave. DPOH ponúka boj s pokušením
- 18** Začala sa výstavba nájomných bytov na Muchovom námestí
- 19** PAAS sa v meste rozširuje o ďalšie zóny
- 20** Máme za sebou priaznivú sezónu pre komáre
- 21** Viete, ako správne triediť plastový odpad?
- 22** Filmový festival Ekotopfilm – Envirofilm oslavuje 50 rokov
- 23** Bratislavu opäť zaplnia detské ilustrácie
- 24** Ľudia magistrátu: Zuzana Surovková
- 25** Práce na rozšírení Harmincovej ulice sa blížila ku koncu
- 26** Na Vajnorskej sa rekonštruuje kanalizácia, opravou prejde aj električková trať
- 27** Výstavba mostných objektov na trati petržalskej električky postupuje
- 28** Festival Novotvar prinesie do mesta renomovaných literátov
- 29** Ľudia bez domova sa rátaajú. Nové sčítanie plánuje mesto na jeseň
- 30** Buďte aktívni aj na jeseň. Ponúkame tipy na program pre seniorov
- 31** Ekologické výzvy či ženské explózie. Aj to ukáže festival súčasného tanca
- 32** Bratislava očami mestských poslancov
- 34** Čo by ste mali vedieť o dianí v meste. Výber textov v anglickom a ukrajinskom jazyku
- 36** Program Bratislavského kultúrneho leta
- 36** Výber z ďalších kultúrnych podujatí
- 41** Výstavy

Mesto mení priestor pred ďalšími základnými školami

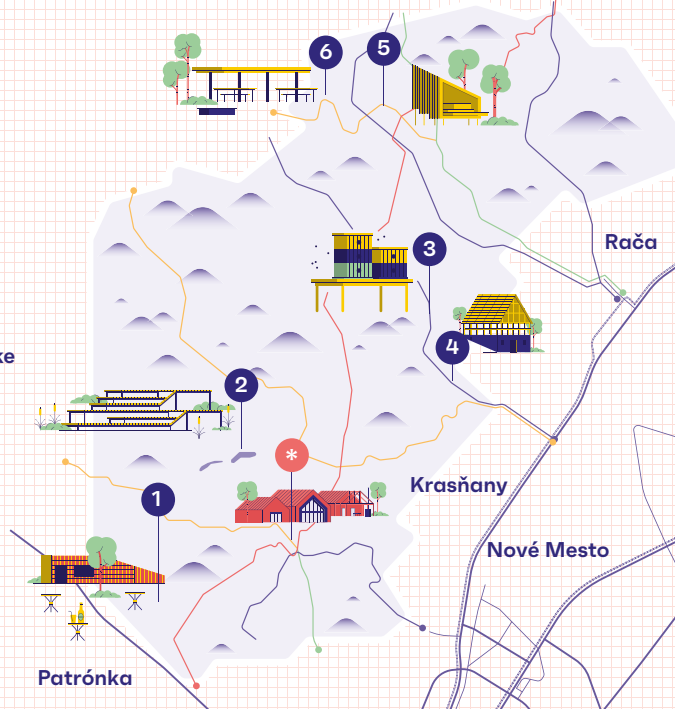

Najčastejšia výhovorka vodičov na cyklopruhu? Zastavil som len na minútku

Mapa Živých miest v Mestských lesoch

Vysvetlivky

- 1 Bufet na Partizánskej lúke
- 2 Pobytové schody na brehu 4. rybníka
- 3 Včelia lúka
- 4 Hájovňa na Peknej ceste
- 5 Pozorovateľňa zvierat Vydrica
- 6 Malý Slavín
- * Centrum Ekovýchovy

V bratislavskom lesoparku bolo revitalizovaných už 6 Živých miest. Ilustrácia: MIB

Nový bufet na Partizánskej lúke už teší ľudí. Obnovuje sa park na Legionárskej i Dunajskej

Pripravila: Lucia Čížová v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislavy

Mesto naďalej pokračuje v programe revitalizácie zanedbaných verejných priestorov, známom pod názvom Živé miesta. Rekonštrukciou prešiel Bufet na Partizánskej lúke, ktorá je najnavštevovanejším rekreačným areálom v rámci Mestských lesov. Zároveň sa na konci leta začalo s revitalizáciou Parku na Legionárskej i Dunajskej ulici a obnovou prejde aj nevyužívaný priestor na Kazanskej ulici.

Medzi nedávno dokončené Živé miesta patrí aj zrekonštruovaný bufet na Partizánskej lúke. Bufet pri amfiteátri fungoval už v minulosti, bol však v nevyhovujúcom stave. Nielen po vizuálnej stránke, ale najmä nespĺňal hygienické normy. „Nebolo v ňom možné plnohodnotne variť, a tak v ponuke bolo najmä nezdravé rýchle občerstvenie. Keďže medzi návštevníkov patria prevažne rodiny s deťmi, chceli sme, aby mali možnosť si na mieste zakúpiť kvalitné jedlo,“ vysvetľuje Marek Páva, poverený riadením Mestských lesov v Bratislave. Nová prevádzka vznikla obnovou pôvodného bufetu, ktorý si po 15 rokoch fungovania vyžadoval rekonštrukciu. Na projekte spolupracovali Mestské lesy v Bratislave a Metropolitný inštitút Bratislavy s architektonickým štúdiom plusminusarchitects. Nová

podoba bufetu, ktorý je obložený červeným smrekom, rešpektuje a vhodne dopĺňa kolorit lesov. Bufet získal nový kvalitnejší interiér na prípravu jedla, počíta sa s ekologickou formou prevádzky, minimálnym odpadovým hospodárstvom a minimálnymi energetickými nárokmi. Úpravou prešiel aj exteriér slúžiaci na posedenie návštevníkov, pričom kapacita zostala zachovaná. Opravili sa aj okolité povrchy a pribudli nové stromy. Po obnove bufetu vzniklo v exteriéri zastrešenie, aby mohol slúžiť návštevníkom aj v nepriaznivom počasí. Bufet bude otvorený aj v zimných mesiacoch, avšak len od piatka do nedele.

MILIÓŇ NÁVŠTEVNÍKOV LESOPARKU ROČNE

Práve Partizánska lúka je najnavštevovanejší rekreačný areál v rámci Mestských lesov. Ukázal to aj nedávny prieskum, podľa ktorého ročne navštívi bratislavský lesopark až milión ľudí. Údaje o počte návštevníkov lesoparku zozbierali počas dvoch minulých rokov Bratislava Tourist Board v spolupráci s Mestskými lesmi v Bratislave. Prieskum ukázal, že lesopark priťahuje veľký počet návštevníkov počas celého roka, pričom najsilnejšími sú letné mesiace. Najväčšiu skupinu návštevníkov bratislavského lesoparku tvoria peší

(až 61 percent zo všetkých návštevníkov), nasledujú cyklisti s 24-percentným podielom a tiež psičkári a bežci. Platí, že hlavnými vstupnými bránami sú spomínaná Partizánska lúka, Cesta mládeže a Horáreň Krasňany. Ďalšie monitorované lokality, cez ktoré je možné do lesoparku vojsť, ako napríklad Kamzík, Potočná ulica, rázcestia pred Kačím a Biely kríž, využíva o niečo menší podiel ľudí. „Získané dáta sú cenným zdrojom informácií. Vďaka nim môžeme lepšie plánovať aktivity tak, aby sme poskytli optimálne zážitky a zároveň ochránili prírodné bohatstvo,“ dodáva Páva.

Okrem novozrekonštruovaného bufetu na Partizánskej lúke mesto v uplynulom období otvorilo Centrum ekovýchovy so 100-ročným arborétom na Kamzíku, ale aj nový rekreačný areál na Peknej ceste na mieste bývalých muníčných skladov, ktorému dominuje opravená lesnícka hájovňa slúžiaca ako grilovací pavilón.

PARČÍK NA LEGIONÁRSKEJ ČI DUNAJSKEJ

Aktuálne je v realizácii viac Živých miest, ktoré by mali byť dokončené v nasledujúcich mesiacoch. Jedným z nich je park na Legionárskej ulici, ktorý sa po obnove zmení na príjemný zelený priestor na posedenie a šport. K už vysadeným sakurám pribudne ďalšia zeleň a vytvorí sa komplexné vodozádržné opatrenia, ktoré budú využívať dažďovú vodu zo striech priľahlého internátu. Upravené bude tiež predpolie sochy s bustou Samuela Chalupku, do parku sa umiestni nový mobiliár a stĺpy osvetlenia, ktoré budú s ohľadom na byty v okolí maximálne do výšky 4 metrov. Novinkou bude aj multifunkčné ihrisko ako reakcia na nedostatok exteriérových športovísk v okolí. Vodenie psov bude v lokalite naďalej umožnené, v parku bude vyčlenený priestor na ich výbeh.

Na Dunajskej ulici už tiež vzniká atraktívny priestor na trávenie voľného času s kvalitnými hernými prvkami s novými dopadovými plochami, novou zeleňou i osvetlením. Návrh počíta s viacerými prvkami a plochami pre deti, pribudne napríklad vodný prvok určený na detskú hru. V rámci novej výsadby pribudnú v parku 3 nové stromy ginka biloba a 449 kusov kríkov, ktoré sú vhodné do podmienok v parku. Doplnia sa aj trvalkové záhony, ktoré prispejú ku skultúrnemu lokalite, zlepšia vsakovanie vody a podporia rozmanitejší biotop.

KAZANSKÁ OŽIJE

Zmeny sa dejú už aj na doteraz zanedbanej a nevyužitej verejnej ploche – na križovatke ulíc Kazanská a Čiernovodská vo Vrakuni,

Bufet na Partizánskej lúke už teší ľudí. Foto: Marek Velček

ktorou denne prechádza množstvo ľudí k zdravotnému stredisku. V rámci revitalizácie dôjde k rozdeleniu územia na dve charakteristické prostredia – alej a park, ktorý vznikne premenou trávinatej plochy so vzrastlými borovicami a posluží na pobyt i prejazd.

Park sa rozčlení na dva trojuholníky, čo vychádza z diagonálneho pohybu ľudí, ktorí územím prechádzajú a skracujú si tak cestu od hlavnej cesty na sídlisko. Trojuholník nadväzujúci na nárožie Kazanskej a Čiernovodskej ulice bude spĺňať pobytovú funkciu. Povrch bude tvoriť mlat, ktorého plochu doplnia novo vysadené stromy. V trojuholníku, kde sa už teraz nachádza zeleň, dôjde k minimu zásahov, aby bol protívahou frekventovaného a „mestskejšieho“ mlatového trojuholníka. Na hranici oboch plôch pribudne viacero lavičiek na sedenie. Betónová plocha vedúca k vstupu do zdravotného strediska prejde úpravou, aby mohla slúžiť ako reprezentatívny nástup do objektu a zároveň bola priestorom na konanie občasných, avšak pravidelného programu – trhov či jarmokov.

Obnovou prejde aj park na Legionárskej ulici.

Vizualizácia: MIB

Mesto otvorilo nové komunitné centrum v Prüger-Wallnerovej záhrade

Nové komunitné centrum ponúka bohatý program pre ľudí. Foto: Barbora Kitko

Po rokoch dobrovoľníckych prác, úsilia mesta a mnohých nadšených a nadšencov bolo v auguste v Prüger-Wallnerovej záhrade otvorené komunitné centrum s názvom Prügerka. Mesto tak získalo bezpečný, inkluzívny a medzigeneračný priestor pre všetkých.

Záhrada, ktorú začiatkom 20. storočia vytvorila známa hotelierska rodina Prügerovcov, bola niekoľko desaťročí bez údržby a z pôvodných záhradných úprav sa nezachovalo takmer nič, okrem zopár mohutných stromov, zvyškov schodiska, skleníkov a budovy kotelne. Prüger-Wallnerova záhrada sa rozprestiera na ploche 5000 m², tvorí ju prírodná záhrada s mokradou a je domovom mnohých zvierat (ropucha bradavičnatá, jašterica krátkohlavá, slepých lámavý, jež bledý, piskor obyčajný, sýkorky či ďatle a podobne). Po obnove bola sprístupnená v júni 2021. Postupne sa stáva obľúbeným vychádzkovým miestom v rekreačnom prostredí Horského parku. Mesto a mestská časť Staré Mesto v tomto území zriadili aj

tzv. Korzo Horský park, vďaka čomu vznikla jedna z najdlhších promenádových trás v Bratislave. Prüger-Wallnerova záhrada je pre širokú verejnosť otvorená v mesiacoch október až marec od 8:00 do 18:00 a počas apríla až septembra od 8:00 do 20:00.

KOMUNITNÝ DOMČEK

V záhrade sa nachádza priestor na oddych, detské ihrisko, komunitná záhradka, informačné tabule o tunajších rastlinách a zvieratách, upravené pešie trasy a zrevitalizovaný komunitný domček Prügerka, kedysi býval domčekom záhradníka. V prvej polovici 20. storočia sa tu totiž pestovali kvety, ovocie a zelenina a Prügerovci v ňom dokonca prevádzkovali súkromné záhradníctvo. „Je pre nás dôležité, aby mali návštevníčky a návštevníci prichádzajúci do záhrady pocit, že sú súčasťou tohto miesta. Preto bude domček s terasou v teplejších mesiacoch v čase od 9:00 do 16:00 voľne prístupný širokej verejnosti akoby obývačka vo verejnom priestore. Môžu sa podieľať aj na dramaturgii svojimi tipmi,“ hovorí Andrea Kutlíková z OZ Krajanský inštitút, ktoré centrum spravuje. Horné poschodie zase slúži ako coworking vybraným občianskym združeniam. Po 16:00 budú v centre prebiehať rozličné komunitné a kultúrne podujatia, diskusie či workshopy pre verejnosť, už v auguste sa tu konal aj záhradný minifestival udržateľnosti Letorast.

Centrum je prístupné zdarma, občerstviť sa v ňom je možné za dobrovoľný príspevok. Možný je aj prenájom priestorov na rodinné oslavy či stretnutia s priateľmi (žiadosti posielajte na prugerka@gmail.com). **(luc)**

Výber zo septembrového programu v Prügerke

- **Každý pondelok 8:15** – joga na terase
- **13. 9., 18:00** – tvorivé dielne pre dospelých o renesančnej botanike
- **14. 9., 18:00** – diskusia s Návrat, o. z.: Aby mohlo každé dieťa vyrastať v rodine
- **16. 9., 10:00** – detské divadlo Trieska
- **29. 9., 17:30** – komentovaná prehliadka o histórii záhrady
- **30. 9., 15:00** – Bratislavské bábkové divadlo v Prügerke

Nové výhľady na mesto aj nová výstava. Navštívte Michalskú vežu po rekonštrukcii

Miesto prechádzania, miesto vchádzania a vychádzania, miesto obrany, miesto stráženia, miesto bývania aj miesto spoznávania. To všetko sú hlavné funkcie Michalskej veže počas jej viac ako 700-ročnej histórie. Bola postavená skôr, ako Bratislava vôbec získala mestské privilégia v roku 1291, a dodnes je dokladom vyspelého fortifikačného systému mesta a poslednou zachovanou bránou zo štyroch mestských brán. Po tom, čo uplynulé mesiace prešla rekonštrukciou, sa už 27. septembra opäť otvorí verejnosti. Aj s novou výstavou s názvom Michalská veža: po rekonštrukcii.

Jedna z dominant Bratislavy má po rekonštrukcii zvonku zjednocujúci výraz v bielej farebnosti, ktorá je pre Michalskú vežu za posledné desaťročia typická. Jej vonkajšia podoba odráža najnovšie poznatky v oblasti pamiatkovej obnovy. „Som rád, že počas rekonštrukcie všetkým zúčastneným stranám záležalo na odvedení dobrej práce. Každý vnímal podiel na obnove tejto ikonickej stavby trochu ako svoju vizitku. A tak sa veži prinavrátil jej barokový šarm, ktorý v priebehu 20. storočia čiastočne stratila, no zároveň boli rešpektované aj mladšie historické vrstvy (napríklad schodisko od významného architekta Karola Chudomelku z konca 50. rokov 20. storočia),“ vysvetľuje Michal Augustovič, kurátor Múzea mesta Bratislavy.

VEŽA AKO MÚZEJNÝ EXPONÁT

Vnútri sa veža mení na múzejný exponát a odhaľuje aj staršie vrstvy a materiály. Hlavným exponátom vo veži už nie sú zbrane, ako to bolo donedávna, ale je ním samotná pamiatka. Preto aj priestory, ktoré by inak slúžili ako výstavné miestnosti či miesto prechádzania, teraz poskytujú možnosť na zastavenie sa a hlbšie spoznávanie pamiatky. Cieľom múzea je sprostredkovať stavebný vývoj a postupnú premenu funkcií veže a vysvetliť jej miesto v systéme vyspelého stredovekého bratislavského opevnenia. „Výstava priblíži historický vývoj Michalskej veže, no najmä upriami pozornosť na aktuálnu pamiatkovú obnovu. Súčasťou výstavy budú viaceré interaktívne prvky, ktoré umožnia

nahliadnuť aj do neprístupných častí pamiatky – napríklad do krovu či na sochu sv. Michala. Prostredníctvom videí sa zase návštevníci budú môcť preniesť do procesu obnovy a vypočuť si niektorých odborníkov, ktorí sa na obnove veže podieľali. Okrem toho sa vystavia aj niektoré autentické súčasti Michalskej veže, napríklad poškodený zvon z roku 1589, pochádzajúci z čiernej barokovej strechy,“ dodáva Augustovič.

STÚPANIE PO VEŽI

Dočasná výstava rešpektuje chronológiu vývoja veže, pričom najstaršie etapy vývoja sú prezentované v jej najnižšej a najstaršej časti. Stúpanie nahor umožňuje putovanie smerom k súčasnosti, tak ako sa menila aj pamiatka s novšími nadstavbami. S pribúdajúcimi poschodiami sa čiastočne menili aj funkcie veže od obrannej stavby k muzeálnej pamiatke. Výstava približuje vybrané témy z dejín veže: stavebný vývoj veže a barbakánu (na jeho pôdoryse neskôr vyrástli meštianske domy – v jednom z nich je zachovaná Lekáreň U červeného raka), sochu Archanjela Michala s časovou schránkou, zvony, vežové hodiny a cibulovitú strechu. Samostatnou kapitolou je spomínaná téma obnovy tejto pamiatky.

V spolupráci s Múzeom mesta Bratislavy

Michalská veža sa v septembri otvorí návštevníkom.

Foto: Dominika Bolgáčová, MMB

Nové električky sa dostanú do ulíc v septembri, nasledovať ich budú nové trolejbusy. Foto: Marek Velček

Veľká obnova a ekologizácia MHD. Do ulíc mesta sa chystajú nové vozidlá

Pripravila: Lucia Čížová

Mestská hromadná doprava ako udržateľná forma dopravy je tou cestou, ako zvládnuť dopravu v hlavnom meste. Preto Dopravný podnik Bratislava aj naďalej modernizuje, ekologizuje a robí pre cestujúcich svoj vozidlový park atraktívnejším. V uplynulých rokoch nasadil do premávky 150 moderných autobusov, teraz sa k nim pridáva spolu 30 nových električiek (20 jednosmerných a 10 obojsmerných) a tiež 50 hybridných trolejbusov všetkých dĺžkových kategórií vrátane megatrolejbusov s dĺžkou až 24 metrov. Prvé vozidlá, okrem iných aj 4 vodíkové autobusy, sú už v Bratislave, po testovaní sa postupne dostávajú do premávky. Ako testovanie prebieha a čo sa príchodom nových vozidiel zmení?

Dopravný podnik spolu s mestom sa dlhodobo okrem zvýšenia komfortu pre obyvateľky a obyvateľov Bratislavy v mestskej hromadnej doprave snaží aj o zníženie emisií tvorených dopravou. Budúcnosť vidí v ekologických, lokálne bezemisných, rýchlych, komfortných a bezpečných vozidlách, ktoré ľudí presvedčia využívať mestskú hromadnú dopravu a odľahčiť tak individuálnu dopravu v meste.

EKOLOGICKÉ VOZIDLÁ NA CESTY

K ekologizácii bratislavskej MHD prispeje nasadenie vodíkových autobusov do premávky, ktorým Dopravný podnik ako prvý slovenský dopravca s vlastnou flotilou vodíkových autobusov potvrdzuje svoju pozíciu inovačného lídra u nás. Štyri vodíkové autobusy sú v premávke už od začiatku augusta a odviezť sa s nimi môžete na linke 75, ktorá spája Krasňany a Dolné hony.

Ako funguje tento revolučný pohon? Výhodou vodíkových autobusov je najmä ich dĺžka dojazdu pohybujúca sa na úrovni 350 km, ako aj doba plnenia, ktorá trvá iba zopár minút. „Tieto údaje sú veľmi blízke autobusom so štandardným pohonom, a preto vozidlá na báze vodíkovej technológie budú môcť doterajšie vozidlá plne zastúpiť,“ vysvetľuje Martin Rybanský, predseda predstavenstva DPB. Neprodukujú žiadne emisie, namiesto toho produkujú paru. Dopravný podnik má zazmluvneného dodávateľa vodíkového paliva a autobusy tankujú vo Vlčom hrdle, do budúcnosti by chcel vybudovať vlastnú infraštruktúru vo svojom depe.

Novinkou vo vozidlovom parku Dopravného podniku Bratislava sú hybridné trolejbusy,

kde dieselový agregát ako doplnkový pohon nahradili batérie nabíjané priamo z trakčnej siete. Trolejbus dokáže prejsť úseky trasy aj mimo trakčného vedenia, nepotrebuje nabíjacie stanice a je bezemisný. „Práve nové hybridné trolejbusy nám dávajú možnosť zmeniť niektoré doterajšie autobusové linky na ekologickejšie trolejbusové. Zároveň vďaka duálnemu pohonu umožňujúcemu časť jazdy aj mimo trolejbusovej siete získavame slobodu pri plánovaní dopravy alebo pri mimoriadnych udalostiach,“ dodáva Rybanský. Nové trolejbusy odvezú prvých cestujúcich na prelome októbra a novembra tohto roka. Konkrétne 18-metrové hybridné trolejbusy sú pripravované pre linku 61, ktorá bude transformovaná z autobusovej na trolejbusovú.

VIAC ĽUDÍ, MENEJ VOZIDIEL

Začiatkom septembra prišiel do Bratislavy aj jeden z prvých 24-metrových trolejbusov, bude jazdiť po najvyťaženejšej trolejbusovej linke v hlavnom meste – na linke 71, ktorá premáva medzi bratislavskou hlavnou železničnou stanicou a mestskou časťou Vrakúňa. Najväčšou výhodou megatrolejbusov je, že za súčasného, už častého intervalu bude možné pohodlne prepraviť každým spojom ešte viac cestujúcich. V nových dvojkĺbových trolejbusoch si cestujúci môžu sadnúť až na 60 sedadiel, pričom celková kapacita vozidla je 160 miest. Ak to porovnáme so súčasnými trolejbusmi jazdiacimi na linke 71, ponúkaná kapacita na sedenie nám vzrastie o 20 percent, celková prepravná kapacita o takmer 50 percent.

Ich nasadenie si napriek ich dĺžke nevyžiada žiadne dopravné obmedzenia. Dopravný podnik tento typ vozidla testoval na bratislavských cestách už v roku 2020 a žiadne problémy neboli zaznamenané, práve naopak. Vodiči si jeho jazdné vlastnosti pochvalovali a zvládol aj ostrú križovatku Miletičova – Prievozská. Rovnaké sú aj skúsenosti zo zahraničia. V premávke sa takýto trolejbus správa podobne ako jednokĺbový, keďže zadná náprava takmer presne kopíruje trajektóriu tej v strednom článku vozidla. Nehrozí teda veľké vybočovanie vozidla či „rezanie“ zákrut.

BEZPEČNE DO PREMÁVKY AŽ PO TESTOVANÍ

Do ulíc sa čoskoro dostanú aj nové električky. Prvá nová električka by mohla byť nasadená do premávky s cestujúcimi už v polovici septembra, a to na rôzne električkové linky.

V premávke sú už aj vodíkové autobusy. Foto: Marek Velčák

Stále však platí, že pokiaľ príde do akéhokoľvek mesta úplne nový alebo inovovaný typ vozidla, najprv treba vykonať skúšky na vzorovom vozidle v rámci flotily a až následne je možné, aby sa aj ostatné vozidlá zapojili do premávky s cestujúcimi. Každé vozidlo teda prechádza tzv. homologizáciou. „Ide o schvaľovací proces, v ktorom sa testujú jazdné vlastnosti a technické parametre nových vozidiel – najmä tých častí, ktoré sú odlišné od predchádzajúcej, už zhomologizovanej série vozidiel. Nové vozidlá majú úplne inú klimatizáciu, je využitý iný brzdný systém a podobne,“ vysvetľuje Milan Donoval, podpredseda predstavenstva DPB. V rámci týchto testov si napríklad električky musia prejsť všetky električkové trate, všetky oblúky, všetky zastávky a to všetko najprv naprázdno a potom so simulovanou záťažou – s vrecami piesku, ktoré simulujú hmotnosť vozidla v premávke s cestujúcimi. Takto musí električka prejsť 3 500 kilometrov, ďalších 3 500 prejde bez záťaže.

Nové vozidlá sú v bratislavských farbách s modernou výbavou. Už samozrejmosťou sa v nových vozidlách stala výkonná celovozidlová klimatizácia či moderný informačný systém, ale aj drobnosti v podobe tónovaných skiel, wi-fi pripojenia či USB portov. Vodičom pomáhajú kamery sledujúce dianie v interiéri aj okolo celého vozidla či ergonomické sedadlá s prehľadnou palubnou doskou. Hybridné vozidlá majú okrem kvalitného interiéru a sedadiel aj praktický úložný priestor na batožinu.

Užite si tematické vychádzky v meste. Bez bariér

UŽ štvrtý rok Bratislavské kultúrne a informačné stredisko (BKIS) rozvíja projekt Rande s mestom. Celoročný cyklus tematických vychádzok po Bratislave so skúsenými sprievodkyňami a sprievodcami – absolventkami a absolventmi kurzu Sprievodca cestovného ruchu BKIS – umožňuje každú sobotu a nedeľu objavovať hlavné mesto deťom i dospelým. Od jesene pribudnú prehliadky aj pre nepočujúcich, nevidiacich či ľudí so zníženou schopnosťou mobility.

V novembri 2022 BKIS vďaka podpore Ministerstva kultúry SR prvýkrát pripravilo vychádzky v slovenskom posunkovom jazyku. „*Tlmočenými prehliadkami sme chceli komunitě Nepočujúcich dopriať zážitok z objavovania nášho mesta. Naplníme tak náš dlhodobý cieľ sprístupniť mestské podujatia všetkým skupinám obyvateľstva bez rozdielu,*“ hovorí riaditeľka BKIS Katarína Hulíková. Aktuálne mestská organizácia pripravuje vychádzky pre ďalšie znevýhodnené skupiny, ktoré by sa mali spustiť už v septembri 2023. „*V týchto dňoch, opäť aj s podporou štátu, vzdelávame sprievodcov a sprievodkyne, aby dokázali sprostredkovať zážitok z prehliadky aj nevidiacim a slabozrakým či pohybovo znevýhodneným osobám,*“ dopĺňa Hulíková. Program jednotlivých tematických vychádzok na nadchádzajúci víkend nájdete vždy na webe www.bkis.sk/randesmestom.sk. Všetky vychádzky sú bezplatné.

GYCHÁDZKY AJ PRE RODINY S DEŤMI

BKIS pracuje cielene aj s rodinami s deťmi vo veku 4 až 12 rokov. Tie sa môžu každú nedeľu v sprievode svojich blízkych zoznamovať s povestami či rozprávkovými príbehmi a vďaka interaktívnym úlohám priamo v teréne aj

s mestom a jeho históriou. Na prehliadkach tak môžu zažiť napríklad kreslenie erbov, triafanie do terča, zabíjanie kincov ako praví klinciari či poťažkať si naozajstný meč. V jeseni spolu so sprievodkyňami a sprievodcami objavia príbehy bratislavských sôch, spoznajú osobnosti židovskej Bratislavy, vyjdú na blízky Sandberg či zistia, aký je rozdiel medzi korunováciou a inauguráciou.

SPREVDÁZAJTE PO BRATISLAVE

BKIS realizuje kurz Sprievodca cestovného ruchu s akreditáciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Je najstarším na Slovensku, vznikol už v roku 1958 a ako jediný sa zameriava špeciálne na históriu Bratislavy. Za úctyhodných 65 rokov vychoval množstvo kvalitných sprievodkýň a sprievodcov a stále oslovuje všetky generácie študentiek a študentov.

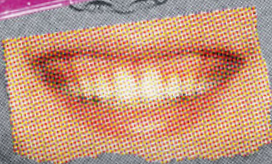
„*Väčšinou sú podobné kurzy zamerané na Slovensko alebo všeobecne na cestovný ruch. Keď má niekto naozaj rád históriu Bratislavy, chce sa dozvedieť viac a preniknúť do hĺbky, tento kurz je ideálny priestor, pretože ponúka naozaj komplexné štúdium. Mapuje Bratislavu od jej vzniku až po súčasnosť, detailne sa venuje architektúre – od začiatkov gotiky až po súčasnosť a navyše ponúka aj rôzne špecifické témy,*“ hovorí vedúci kurzu a lektor Ján Vyhnanek. Medzi vyučujúcich patria aj sprievodcovské legendy ako Viera Jančušková, Helena Navrátilová či Zsolt Lehel.

Semester nového ročníka začína už 23. septembra. Viac informácií o kurze nájdete na www.bkis.sk.

V spolupráci s Bratislavským kultúrnym a informačným strediskom

BKIS
Spolu tvoríme
kultúrne mesto

PO PRVÝ RAZ
KONCERT
VONKU

DEMOVNICA-FM

11. SEPTEMBRA

17:00

NÁMESTIE SLOBODY

rtv: ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

RÁDIO
_FM

Konvergenzie prinesú hudbu, ktorá rozpráva príbehy

V koncertnom kalendári septembra má už vyše 20 rokov svoje pevné miesto medzinárodný festival komornej hudby Konvergenzie. Od 10. do 24. septembra prinesie tento rok 18 koncertov a okrem renomovaných domácich interpretov na ňom vystúpia aj výnimoční zahraniční umelci: huslistka Isabelle van Keulen, klavirista Ronald Brautigam, oceňované Trio Mediæval, trubkár Arve Henriksen či huslista a skladateľ Nils Økland.

„Úvod festivalu venujeme vážnej, no dôležitej téme holokaustu a príbehom ľudí, ktorých zasiahlo,“ hovorí o aktuálnom ročníku umelecký riaditeľ Konvergenzií Jozef Lupták. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, ako znela hudba v koncentračných táboroch? Piesne z originálnych rukopisov väzňov tábora Auschwitz-Birkenau budete môcť počuť v nedeľu 10. septembra v Klariskách na koncerte Mojše Bandu. Hudobno-slovný projekt Voices of The Holocaust bol uvedený v USA aj v mnohých európskych krajinách. V Bratislave zaznie 13. septembra v orchestrálnych úpravách Daniela Rumlera v interpretácii **Hilaris Chamber Orchestra, Evy Šuškovéj, Matúša Šimka, Haakona Smitha** a vynikajúcich hercov **Evy Matejkovej a Mariána Slováka**. Do sveta židovskej hudby vás vtiahne aj koncert **Chassidic Songs**, ktorého súčasťou bude čítanie z knihy J. Langer *Deväť bran* v podaní **Božidary Turzonovovej a Františka Kovára**.

HUDBA AKO DOBRODRUŽSTVO

Druhý festivalový víkend vás čakajú tri exkluzívne škandinávске multižánrové koncerty. V sobotu 16. septembra v klube A4 vystúpia známy nórsky trubkár **Arve Henriksen** a gitarista **David Kollar** s ich spoločným projektom *A Sense of Destiny*. V nedeľu môžete spoznať Henriksenovu druhú tvár, keď vo františkánskom kostole zahrá stredoveké severské piesne s vokálnym **Triom Mediæval**, ktoré už stálo na najprestížnejších pódioch sveta a získalo i nomináciu Grammy. Hostom úspešného projektu Konvergenzií **Building Bridges** je skladateľ a huslista **Nils Økland**. „S Nilsom sme sa prvýkrát stretli minulý rok v Osle. Keď vytiahol *hardangerské* husle a zahrál pár melódii, začali sme tušiť, že nás čaká ďalšie hudobné

Trio Mediæval. Foto: Åsa Maria Mikkelsen

dobrodružstvo,“ približuje Jozef Lupták, ktorý projekt vedie a účinkuje v ňom spolu s Borisom Lenkom, Braňom Dugovičom a ďalšími hosťami. Koncert stavajúci mosty medzi slovenskou, nórskou, rómskou, židovskou hudbou a ich autorskou tvorbou môžete zažiť 19. septembra v Átriu SNG. Súčasťou večera bude aj prvotriedny nórsky jazz v podaní **Nils Økland Band** s legendárnym kontrabasistom Arildom Andersenom.

HUDBA AKO SEN

Tretí festivalový víkend bude patriť nadčasovej komornej hudbe. V piatok 22. septembra zaznejú v Klariskách **Modlitby a sny** – mystická hudba držiteľa ceny Grammy O. Golijova a francúzskeho klasika hudby 20. storočia D. Milhauda. Tradičná **Bratislavská noc komornej hudby** sa uskutoční v sobotu 23. septembra v Primaciálnom paláci a okrem diel laureátov skladateľskej súťaže Konvergenzií prinesie poctu Gy. Ligetimu i diela Beneša, Sollimu, Brittena a Bridgea v podaní vynikajúcich domácich i zahraničných interpretov. V nedeľu doobeda privíta deti a ich rodičov Branislav Jobus na koncerte **Jobusovky komorne komorné**. Záverečné podujatie Konvergenzií bude patriť 24. septembra v Moyzesovej sieni svetoznámy holandský umelcom – huslistke **Isabelle van Keulen** a klaviristovi **Ronaldovi Brautigamovi**, ktorí patria medzi najinšpirujúcejšie osobnosti sveta klasickej hudby. V druhej časti koncertu sa k nim pridá violončelista a umelecký riaditeľ festivalu Jozef Lupták. Konvergenzie budú opäť také, ako ich poznáte, a predsa ako vždy iné.

V spolupráci s festivalom Konvergenzie

Už koncom leta sa začalo upravovať okolie pri Základnej škole Vazovova, ešte predtým sa uzavrelo pre podujatie Ulica na hranie. Foto: MIB

Mesto mení priestor pred ďalšími základnými školami

Pripravila: Lucia Čížová v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislavy

Ešte o generáciu dozadu bolo v Bratislave bežné, že osemročné dieťa išlo samo navštíviť svojich kamarátov na druhý koniec ulice. Dnes už je to skôr výnimkou. Práve projekt Mesto pre deti má lepšie pripraviť ulice a susedstvá na to, aby v nich mohli deti behať a hrať sa. Netýka sa to však len upokojujovania dopravy, ale aj povzbudzovania komunity rodičov, detí, vodičiek a vodičov áut k tomu, aby spoločne menili Bratislavu na mesto, kde sa deti cítia bezpečne. Po zmenách pri ZŠ Tbiliská a Nevädzová sa aktuálne mení okolie ďalších škôl.

Cieľom projektu Mesto pre deti je vytvoriť bezpečnejšie mesto pre deti a to sa týka najmä okolia základných škôl. „Práve základné školy vnímame ako kryštalizačné jadrá upokojujovania dopravy. Cieľom je v každom susedstve škôl zistiť, aké sú zdroje nebezpečia a dopravného chaosu a minimalizovať ich. Medzi opatrenia, ktorými chceme minimalizovať tieto negatíva, patria: znižovanie rýchlosti áut, reorganizácia parkovania, rozširovanie či debarierizácia chodníkov, dopĺňanie či zlepšovanie priechodov pre chodcov napríklad tým, že ich zvýšime na úroveň chodníka, aby boli deti pri prechádzaní ulicou viditeľnejšie pre vodičov áut,“ hovorí urbanistka Sandra Štasselová z Metropolitného inštitútu Bratislavy, ktorá je manažérkou projektu Mesto pre deti. Zároveň si však uvedomuje, že je potrebné zlepšovať

ulice aj pre deti, ktoré z akýchkoľvek dôvodov prichádzajú autom. Aby vystupovali z áut na miestach, z ktorých vedie bezpečná cesta do školy, a aby zastavenie či státie na týchto miestach neznižovalo bezpečie pre ostatných. Tieto takzvané drop-off zóny určite nepatria pred vchod školy. „Snažíme sa ich umiestňovať na miesta, kde je vysadenie dieťaťa z auta rýchle, bezpečné a vodič auta môže po pár sekundách plynule pokračovať preč zo školskej zóny. Príkladom je drop-off zóna, ktorú sme už vyznačili na Rustaveliho ulici v Rači. Z tohto miesta môžu deti bezpečne prejsť až do areálu školy na Tbiliskej ulici,“ vysvetľuje príklad jednej zo škôl, kde prišlo k zmenám v minulom roku.

ZMENY PRI ZŠ VAZOVOVA A ZŠ MUDROŇOVA

Už koncom leta sa začalo upravovať okolie pri Základnej škole Vazovova. Na križovatke ulíc Mýtina a Vazovova sa zredukuje časť priestoru pre autá v prospech chodcov. Na rohu ulíc vznikne malé námestíčko, ktoré bude možné využiť na pobytové účely. K novému priestoru pre peších pribudnú miesta na bezpečné vystúpenie detí z auta, pribudnú cyklopruhy, nový priechod a sprehľadní sa tiež križovatka. Súčasťou zmien bude aj nový dopravný režim na križovatke ulíc Vazovova a Radlinského, kde pribudne zákaz odbočenia vpravo. Cieľom úpravy je odľahčiť premávku na veľmi

frekventovanej zastávke Blumentál, vďaka čomu bude jej využívanie bezpečnejšie.

Zmenou v blízkej dobe prejde aj križovatka Mudroňovej ulice s ulicami Slávičie údolie a Myjavská, kde pribudne asfalt art (farebné skrášenie asfaltových plôch, pozn. red.), ktorým sa rozšíri plocha určená chodcom. Verejný priestor oživia kvetináče s rastlinami, lavičky, tabuľa na kreslenie a sudy s bylinkami, čo vychádza z požiadavky samotných detí z neďalekej základnej školy. Súčasťou zmien bude aj doplnenie drop-off miesta na vysádzanie detí prichádzajúcich na vyučovanie autom.

Takéto nenáročné riešenia, ale s veľkým dosahom je možné vytvárať pomocou taktického urbanizmu. Ide o prístup k mestskému plánovaniu a urbanizmu, ktorý zdôrazňuje rýchle a dočasné intervencie na zlepšenie verejných priestorov. Často využíva flexibilné a rýchle riešenia za malé náklady, ako sú umelecké inštalácie, prenosný mobiliár a zeleň, s cieľom zlepšiť kvalitu života v mestách a zvýšiť atraktivitu verejných priestorov pre obyvateľov a návštevníkov.

OKOLIE MEDICKEJ ZÁHRADY

Nie je to však len o okolí škôl. Mesto sa snaží o zmeny v prospech detí aj ďalšími spôsobmi – vylepšuje napríklad priechody po celom meste, a to najmä v blízkosti atrakcií alebo zariadení, ktoré obľubujú deti. Bezpečnejším sa v poslednej dobe stalo dlho neriešené okolie Medickej záhrady. V rámci prvej fázy opravy Ulice 29. augusta bol v zákrute pri vstupe do záhrady vybudovaný vyvýšený priechod pre chodcov, ktorý na tomto kritickom mieste pomáha spomaliť vozidlá a zvyšuje ostražitosť za volantom. Opravila sa tiež časť vozovky od priechodu po Cintorínsku ulicu a vydláždil sa chodník na strane pri Ondrejskom cintoríne, kde pribudol aj nový MHD prístrešok. Oprava Ulice 29. augusta bude v druhej fáze pokračovať na jeseň.

AKTIVITY V ULICIACH MESTA POKRAČUJÚ

V rámci projektu sa pravidelne konajú aj rôzne podujatia, ktoré vytvárajú nové príležitosti pre hru detí vonku. Jedným z nich sú jednodňové festivaly Ulica na hranie, ktoré sa od jari konali už pri mnohých základných školách. Počas tohto komunitného podujatia príde k dočasnému uzavretiu ulice, na uvoľnenej ulici je pripravený podnetný program pre najmenších. Najčastejšie ide o pouličné loptové hry, kreslenie

Jednodňové festivaly Ulica na hranie

- **8. september** – ZŠ Biskupická, MČ Podunajské Biskupice
- **9. september** – ZŠ Budatínska, MČ Petržalka
- **23. september** – ZŠ Nevädzová, MČ Ružinov
- **1. október** – ZŠ Malokarpatské námestie, MČ Lamač

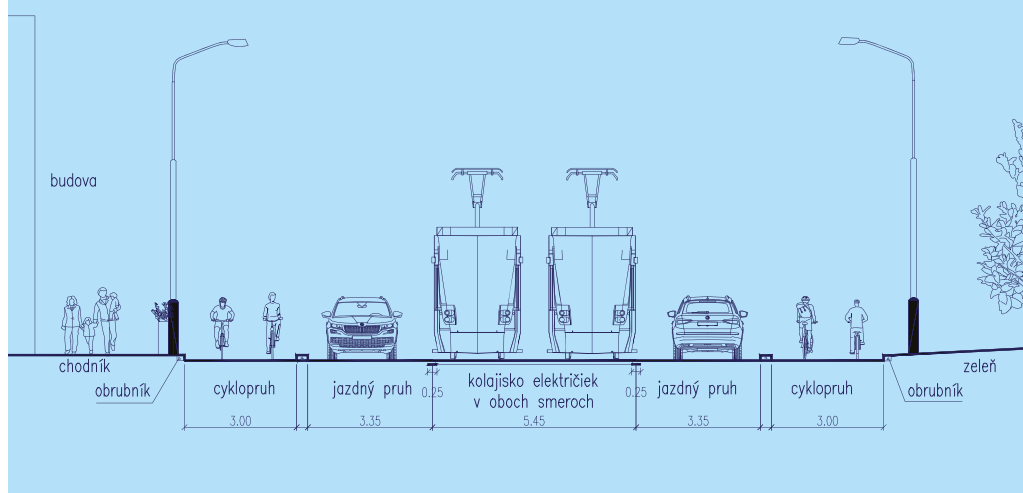
kriedou na cestu alebo hudobné či divadelné predstavenia lokálnych umelcov.

V lete začal po Bratislave putovať aj Pavilón na hranie. „Pavilón na hranie je jednoduchý a hravý objekt, ktorý rád privíta všetkých okoloidúcich. V pavilóne nájdete športové náčinie či kriedy na chodník a konať sa tu budú aj rôzne akcie, ako sú diskusie, divadielka, premietania, čítačky či malé koncerty. Je to hravý a podnetný priestor, vytvárajúci kontrast ku každodennému využívaniu ulice či parku. Zároveň podporuje hru vonku, čo je jeden z pilierov projektu Mesto pre deti,“ dopĺňa Štasselová. Pár týždňov bol pred ZŠ Černyševského v Petržalke, následne pri Štrkovci neďaleko ZŠ Drieňová v Ružinove. Najbližšie bude možné vidieť a využiť Pavilón na hranie na Námestí slobody, a to od 11. septembra do 8. októbra. Prenosný pavilón, ktorého autorom a realizátorom je architekt Pavol Šiška, vytvára tiež priestor na budovanie komunitného života, podporuje kreativitu, prospieva fyzickému aj duševnému pohodliu a tiež zlepšuje sociálne väzby či vzdelávanie.

Pavilón postupne zavíta do ďalších mestských častí.

Foto: Veronika Gežík, MIB

Nábrežie získalo jednosmerný cyklochodník v oboch smeroch.

Na nábreží sú nové a bezpečné cyklochodníky

Nábrežie Dunaja patrí k obľúbeným a frekventovaným miestam v Bratislave. Chodci aj cyklisti však doteraz museli prechádzať cez štvorprúdovú cestu a prepojenie historického centra a nábrežia tiež nebolo riešené ideálne. Bezpečnú cykloinfraštruktúru lepšie prepojenú s už existujúcimi cyklotrasami má priniesť zmena organizácie dopravy na Rázusovom a Vajanského nábreží, ktorej práce boli dokončované začiatkom septembra. Čo všetko sa zmenilo?

ODDELENÉ CYKLOPRUHY

Jednou z najvýraznejších zmien je vybudovanie oddelených cyklopruhov. Aby sa nábrežie stalo dostupnejším a bezpečnejším pre chodcov a cyklistov, v úseku od Mosta SNP po Šafárikovo námestie sa v oboch smeroch zriadil vo vonkajšom jazdnom pruhu samostatný oddelený pruh pre cyklistov (doteraz tu nebola žiadna cyklotrasa a pohyb cyklistov po úzkom chodníku plnom chodcov bol zakázaný).

V mieste zastávok MHD bude cyklopruh vedený cez priestor zastávky a v niektorých úsekoch, najmä pri Šafárikovom námestí, pôjde o zmiešaný cyklopruh a buspruh, aby sa minimalizoval dopad tejto zmeny na MHD. Dopravné simulácie totiž ukazujú, že najväčšie riziko zdržania je práve na mieste, kde sa jazdné pruhy zlievajú.

JEDEN JAZDNÝ PRUH

A keďže v spomínanom úseku nie je dostatok miesta na plnohodnotnú bezpečnú cyklotrasu – na nábreží prišlo aj k zrušeniu jedného jazdného pruhu – pre individuálnu automobilovú dopravu tak v oboch smeroch zostane zachovaný jeden jazdný pruh. Dopravné

dáta ukazujú, že až 70 percent vozidiel cestu po nábreží používa na prejazd, ich cieľovou destináciou teda nie je územie medzi Mostom Lanfranconi a Landererovou ulicou.

Zámerom mesta nie je zmestiť rovnaký počet vozidiel do polovičného počtu jazdných pruhov, ale motivovať vodičov využívať napríklad trasu po Einsteinovej ulici na druhej strane Dunaja a prechod cez niektorý z mostov v závislosti od cieľovej destinácie. Práve Einsteinova ulica je na tranzitnú dopravu dimenzovaná a prejazd touto trasou za bežných okolností trvá približne rovnako dlho ako trasa po nábreží (ktorá je zaťažaná križovatkami a svetelnou signalizáciou).

ZRUŠENIE ODBOČENÍ

Projekt však zahŕňa aj ďalšie komplexné zmeny – úpravu svetelnej signalizácie, úpravu priechodov a debarierizáciu či zrušenie niektorých odbočení. Dopravné prieskumy ukazujú, že zápchy na Vajanského nábreží spôsobovalo aj odbočovanie vozidiel cez električkovú trať na Fajnorovo nábrežie v smere zo Šafárikovho námestia a do Kúpeľnej ulice v smere od Mosta SNP. Kým odbočujúce auto dávalo prednosť vozidlám v protismere a električke, vozidlá za ním museli stáť. Toto zdržanie sa po novom minimalizuje zrušením možnosti ľavých odbočení. Fajnorovo nábrežie zostane naďalej dostupné pre vozidlá v smere od Mosta SNP, Kúpeľná ulica bude bez zmeny dostupná v smere od Šafárikovho námestia, pričom od Mosta SNP bude po novom dostupná cez Mostovú a Medenú ulicu. **(luc)**

Najčastejšia výhovorka vodičov na cyklopruhu? Zastavil som len na minútku

Cyklopruhy v meste denne využívajú tisíce cyklistiek a cyklistov. Vodiči, ktorí ich blokujú autom, ich reálne ohrozujú a pri obchádzaní vznikajú nebezpečné situácie. Hliadky mestskej polície preto zintenzívnili kontroly, aby motoristom pripomenuli, že státie alebo zastavenie na nich nie je v žiadnom prípade povolené – ani na minútku.

Hliadky mestskej polície sa denne stretávajú s autami stojacimi na cyklopruhoch. „Vodičky a vodiči obhajujú svoje priestupky rôzne, ale najčastejšie nám tvrdia: ‚Veď zastavil som iba na minútku,‘ alebo že v okolí nie je práve žiaden cyklista. Zákon však hovorí jasne, vodič nesmie zastaviť a stáť na cestičke pre cyklistov, cyklistickom pruhu a na ochrannom pruhu pre cyklistov, na mieste na prechádzanie, na priechode pre cyklistov a vo vzdialenosti kratšej ako päť metrov pred priechodom pre cyklistov,“ vysvetľuje nám mestský policajt Robert, ktorý má na starosti Staré Mesto.

ZVÝŠENÉ KONTROLY

V posledných mesiacoch mesto podfarbuje už existujúce cyklopruhy na zvýšenie bezpečnosti pre cyklistov červenou farbou. Tento rok bude dokončených takto podfarbených cyklopruhov celkovo v súčte 9 kilometrov vo viacerých mestských častiach. Aj to má pomôcť vodičkám a vodičom lepšie rozpoznať, kde môžu zastať a kde naopak ohrozujú ostatných účastníkov premávky. Zvýšené kontroly sú v najmä v oblastiach, kde dochádza k porušovaniu predpisov najčastejšie, a to napríklad na Dunajskej, Štúrovej, Krížnej, Mlynských nivách, Račianskej alebo Banskobystrickej ulici, ale kontrolujú sa aj menej frekventované oblasti.

V uliciach sú aj cyklohliadky. Foto: MŠP

Za odstavenie auta v cyklopruhu hrozí pokuta v blokovom konaní do výšky 50 eur. Do polovice augusta riešili mestskí policajti 547 prípadov státi na cyklistickej infraštruktúre, čo je viac ako dvojnásobný počet oproti minulému roku za rovnaké obdobie. „Na úseku dopravy je aktuálne jedným z najčastejších riešených prípadov práve parkovanie vozidiel na cyklochodníkoch. Zaoberáme sa však aj inými priestupkami, ako je napríklad jazda vozidiel po chodníku, parkovanie áut v križovatkách alebo na priechodoch pre chodcov či nesprávne používanie elektrických kolobežiek a podobne,“ dodáva.

AJ CYKLOHLIADKY

Služby motohliadok dopĺňajú aj cyklohliadky s tým rozdielom, že na bicykli sa policajti ľahšie presúvajú aj po a popri cyklistickej infraštruktúre. Denne tak dokážu vyriešiť viac prípadov, kedy napríklad na cyklochodníkoch zastavujú kuriéri, zásobovanie alebo ľudia, ktorí si vybehli do kaviarne. **(luc)**

Vyhradený pruh pre cyklistov

Vozidlá nemôžu do tohto pruhu vstupovať, zastaviť ani stáť.

Ochranný pruh pre cyklistov

Do pruhu môžu vstupovať iba vozidlá nad 3,5 tony a nesmú tým ohroziť cyklistov. Žiadne vozidlo v ňom nemôže zastaviť ani stáť.

Koridor pre cyklistov

Upozorňuje vodičov na zvýšený pohyb cyklistov, pre vodičov však nevyplývajú špeciálne povinnosti okrem dodržiavania pravidiel cestnej premávky.

Čo všetko sa vpíja do našich vankúšov? Ukazuje výstava v Galérii mesta Bratislavy

Pot, horúčka, slzy, smrť, snívanie, choroba, smútok, milovanie – to všetko prežívajú ľudia, ležiac vo svojich vankúšoch. Ale sú to tiež slová, ktoré autorka Ľuba Sajkalová vyšila na vankúše zanesené všetkým spomenutým. Vytvorila tak dielo Špina/čistota – bielenie/deštrukcia, ktoré je dnes súčasťou jej výstavy s názvom Ľ. S. (de)materializovaná. V Pálffyho paláci Galérie mesta Bratislavy si ju môžete pozrieť do 8. októbra.

Spomínané dielo pozostávalo z dvoch celkov. „Jedným z nich sú farebné tričká, tyrkysové a bordové, ktoré postupne vymývala savom, až sa začali rozpadáť – dematerializovala ich. Druhou časťou sú práve spomínané vankúše, ktoré poukazujú na to, že ju zaujímala nielen práve odvrátená strana textilu, ale aj rodinná história. Použila vankúše, ktoré našla doma, ale i v Dražkovciach, odkiaľ pochádza jej rodina,“ vysvetľuje jedna z kurátoriek výstavy Daniela Čarná v podcaste Oči Dokorán, ktorý si môžete vypočuť na webe galérie.

KAŽDODENNÉ MATERIÁLY

Zaujímal ju teda najmä takzvaný každodenný textil – obliečka, vankúš, obrus, tričká, ktoré sa dotýkajú tela. „Táto existencialita, ktorú pomocou textilu zdôrazňovala a svojím

Vankúše Ľuby Sajkalovej. Foto: GMB

spôsobom estetizovala, vytvárala v jej prácach až atmosféru istej nedotknuteľnosti. Niečo, čo vyžarujú náboženské relikvie. Táto výstava sa pritom veľmi ťažko rekonštruovala, lebo keďže do svojich diel neraz vzťahovala bežný textil, ten sa po výstave prirodzene opäť vracal a strácal v domácnosti,“ potvrdzuje druhá kurátorka Petra Hanáková s tým, že veľa z vystavených exponátov našli v skrini či na povale jej domu medzi ostatným oblečením. Našli sa tam aj listy, a tak sú súčasťou výstavy aj jej texty.

Jej tvorba s východiskom v textilnom médiu bola prezentovaná na viacerých samostatných i tematických výstavách ako Memoriae (Galéria Cypriána Majerníka, 2008) či Delete. Umenie a vymazávanie (Slovenská národná galéria, 2012).

ČLOVEK SPOLUPRÁCE

Aktuálna výstava sprisťupňuje Ľubu Sajkalovú ako človeka spolupráce – v centre jej záujmu a tvorby boli vzťahy, procesy a príbehy viac ako konečný artefakt. Bola aj veľmi duchovne založená. Ambíciou autoriek expozície nie je iba predstaviť umelkyňu, ktorej dielo sa chorobou predčasne uzavrelo a tvorba sa nestačila plne rozvinúť. Chcú ukázať, akou originálnou a „zápalnou“ osobnosťou, schopnou iniciovať spolupráce bola, koho a akým spôsobom inšpirovala a najmä to, že v mnohých aspektoch svojho uvažovania bola vyslovene priekopníčka. Jednou z jej posledných prác, predtým ako v roku 2019 vo veku 46 rokov zomrela, bola textília pre Cirkev bratskú. „Uvažovala napríklad o obruse, ktorý mal prikryť oltár a mali ho vyšívať členovia komunity Cirkvi bratskej. A ten sa spontánne pomaly realizuje a je vystavený aj na našej výstave. Vytvorila tak akési participatívne dielo, ktoré má svoje pokračovanie aj vďaka tomu, že počas svojho života o ňom rozprávala rôznym ľuďom,“ dodáva Čarná.

Schopnosť prepájať uplatnila aj v ďalšej oblasti, ktorej sa venovala – v galerijnej pedagogike. Pôsobila na Vysokej škole výtvarných umení a podieľala sa na vzdelávacích programoch viacerých galérií – Slovenskej národnej galérie, Galérie mesta Bratislavy, Kunsthalle Bratislava a BIBIANY. **V spolupráci s Galériou mesta Bratislavy**

Jekyll a Hyde v Bratislave. DPOH ponúka boj s pokušením

Poznáte doktora Jekylla? Vo svojom živote nikdy nespravil nič spontánne, šialené, zakázané alebo prekvapivé. Možno nikdy skutočne nežil. Vynašiel však elixír, ktorý ho menil na človeka bez zábran a uspokojil potom všetky jeho najtemnejšie túžby, na temného pána Hyde. Inscenáciu Jekyll & Hyde v hlavnej úlohe s Marekom Kolenom uviedlo Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava už na jar, po divadelných prázdninách si ju v septembri môžete pozrieť opäť.

Hororovú novelu Čudný prípad doktora Jekylla a pána Hyde napísal v roku 1886 Robert Louis Stevenson na základe svojho sna o človeku, ktorý sa po požití elixíru z bieleho prášku premení na netvora. Prvú verziu napísal za tri dni, ale nakoniec ju spálil. Tá druhá ho preslávila na celom svete.

POKUŠENIE A ZÁVISLOSTI

A aj keď z novely vzniklo množstvo filmových či divadelných adaptácií, bratislavská inscenácia Jekyll & Hyde v réžii Lucie Mihálovej, ktorá je zároveň aj autorkou dramatisácie, ponúka o čosi iný rozmer.

„Vo svojej adaptácii som sa zamerala na boj s pokušením. Prirodzene sa nám otvorila téma závislosti. Doktor Jekyll sa nestal závislým len na elixíre, ale najmä na tom, že mohol byť niekým iným. Avšak keď hovoríme o závislosti a odolávaní pokušeniu, hovoríme aj o toxických vzťahoch a falošných identitách v online priestore. Inscenáciu sme vytvorili pre mladých ľudí, ktorí si častokrát prechádzajú podobnými pocitmi a dostávajú sa do rôznych pokušení,“ hovorí režisérka.

Jekyll a Hyde v podaní Mareka Kolena.

Foto: Katarína Bubeníková

ONE MAN SHOW

Monodráma využíva princípy „foley art“, umenia vytvárania zvukov a ruchov. Tie vznikajú priamo pred očami divákov a vytvárajú sugestívnu atmosféru, ale aj rôzne prostredia a situácie. Neobyčajný zážitok je podčiarknutý tým, že všetky postavy hrá jeden herec, ktorý zároveň sám tvorí zvukové efekty. Marek Koleno je v monodráme ušľachtilým Jekyllom, desivým Hydeom, ale zároveň aj Carewom, Poolom či Lanyonom. Priestor CO krytu, kde sa hrá, pripomína temnú atmosféru ľudskej mysle, do ktorej sa Henry Jekyll zamotáva a ktorá ho postupne sťahuje ku dnu. „Všetci sme určitým spôsobom Henrym Jekyllom. Snažíme sa vyhovieť očakávaniam druhých a niekedy pri tom zabudneme, kde sa začínajú a končia hranice nášho vlastného ja,“ dodáva dramaturgička monodrámy Tereza Hladká.

V spolupráci s DPOH

GEN Z ON THE STAGE

viac Info

Fantomas
25. september → 19.00 hod.

Krása nevidaná
26. september → 19.00 hod.

Sused, ktorého nechcem
1. október → 19.00 hod.

Všetky tri inscenácie za TOP 30 €

Začala sa výstavba nájomných bytov na Muchovom námestí

Foto: Marek Velčák

Mesto aktuálne realizuje viacero projektov na podporu nájomného bývania. Historickým míľnikom v tejto oblasti je však výstavba bytového domu so 103 nájomnými aj náhradnými bytmi na Muchovom námestí v Petržalke, ktorá sa začala na konci augusta odovzdaním staveniska zhotoviteľovi. Ide o prvú výstavbu nájomného bytového domu priamo v réžii mesta za posledných 9 rokov.

Okalita stavby je situovaná v existujúcom areáli administratívnych budov, tvoria ju prevažne betónové alebo asfaltové plochy bez zelene. Pôvodne tam mal vzniknúť projekt komerčného bývania súkromného developera. Pozemok sa však podarilo opätovne získať do vlastníctva mestskej spoločnosti METRO Bratislava, a. s. „Začiatok tejto výstavby považujem za mimoriadne dôležitý pre rozvoj nájomného bývania. Verím, že Bratislava týmto začína novú éru systematického budovania nájomného bývania po rokoch prešľapovania na mieste a riešenia problematiky dostupného bývania,“ uviedla námestníčka primátora Lenka Antalová Plavuchová.

NOVÉ BYTY AJ S KOMUNITNÝMI ZÁHRADAMI

Projekt vlastnej výstavby nájomného bytového domu je rozdelený na dva stavebné objekty s bytovými jednotkami. Počas 1. etapy bude vybudovaný rezidenčný objekt osempodlažnej bytovky, ktorý bude pozostávať z 52 klasických nájomných

bytov a 51 náhradných nájomných bytov pre reštituentov. V druhej etape projektu by s druhou bytovkou malo pribudnúť ďalších približne 50 nájomných bytov.

Architektonicko-urbanistické riešenie bytových domov je navrhnuté tak, aby vznikol chýbajúci verejný priestor a počítalo sa s vytvorením pobytového námestia, ktoré v okolí chýba. V rámci procesu participácie boli s obyvateľkami a obyvateľmi v susedstve odkomunikované nielen detaily výstavby, ale aj riešenia parkovania a úpravy verejného priestoru vo forme verejného parku a občianskej vybavenosti.

Predpokladaná doba trvania stavebných prác je 19 mesiacov, teda do marca 2025. Odhadované náklady stavby spolufinancovanej z dotácie Ministerstva dopravy SR a úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania predstavujú takmer 11 mil. eur.

ĎALŠÍ ROZVOJ

Mesto má zároveň v rôznom štádiu prípravy ďalších 7 bytových a polyfunkčných domov so 420 nájomnými bytmi, ktoré bude postupne realizovať v najbližších rokoch. Najbližšie k začatiu ďalšej výstavby má bytový dom na Terchovskej ulici, kde sa postupuje v povoľovaní. V úvodných fázach sú projekty na Žitavskej a na Janíkovom dvore. **(luc)**

Spôsoby rozširovania fondu mestských nájomných bytov

- rekonštrukcia zanedbaných mestských bytov
- vlastná výstavba nájomných bytov
- zmeny územného plánu a nastavenie nových pravidiel spolupráce s developermi, čím sa vytvoril predpoklad na výstavbu až 3 000 nových bytov, vrátane nájomných
- dostupnosť bývania pre rodiny a ľudí v bytovej núdzi v spolupráci s majiteľmi bytov prostredníctvom Mestskej nájomnej agentúry

PAAS sa v meste rozširuje o ďalšie zóny

V lete spustilo mesto v Starom Meste zónu Centrum – Panenská (SM0), ďalšie PAAS zóny pribudli aj v Ružinove – Klingerova kolónia (RU2) a v Novom Meste – Biely kríž (NM4). V septembri sa PAAS spustí aj na Dvoroch V a VI a v okolí Šustekovej ulice v Petržalke (PE1).

Zóna Centrum – Panenská (SM0) v lokalite ohraničenej nábrežím a ulicami Palisády, Dostojevského rad a Ulicou 29. augusta už 31. júla nadviazala na susednú zónu SM1 Hlavná stanica – Blumentál, kde PAAS funguje od mája minulého roka. Rezidenti novej zóny tu zaparkujú s rezidentskou parkovacou kartou PAAS. Na svoje návštevy môžu využívať bezplatnú návštevnícku kartu a návšteve či oprávrovi poskytnúť voľné hodiny na parkovanie. Približne tretinu parkovacích miest v zóne tvoria vyhradené parkovacie miesta, ktoré budú postupne rušené a následne budú slúžiť všetkým obyvateľom, držiteľom parkovacích kariet PAAS a návštevníkom zóny.

ĎALŠIE ZÓNY V RUŽINOVE I V NOVOM MESTE

22. augusta prešla pod systém regulovaného parkovania PAAS aj menšia ružinovská lokalita Klingerova kolónia v zóne RU2 – Prístav, ktorá zahŕňa ulice Plátennícka, Alešova, Hamuliakova, Vrábelská, Valchárska, Súkennícka, Čipkárska, Gusevova a Votrubova. Táto zóna nadviazala na zónu RU1, kde sa PAAS postupne spúšťal počas roka 2022. Cieľom regulácie je zlepšiť parkovanie pre obyvateľov tejto lokality, kde často parkujú návštevníci Mlynských nív. Zóna Klingerova kolónia je spoplatnená v čase 8:00 – 24:00 cez pracovné dni (1,50 eur/hod), cez víkendy a sviatky bezplatne. V Ružinove zároveň mesto spoločne s mestskou časťou pracuje na regulácii zóny RU3 Štrkovec. V Novom Meste rovnako pribudla PAAS zóna v lokalite Biely kríž (NM4). Zóna je spoplatnená v čase 12:00 – 24:00 cez pracovné dni (0,50 eur/hod), cez víkendy a sviatky bezplatne. Časť pred Okresným súdom Bratislava III na Námestí Biely kríž 7 a tri parkovacie miesta pred vstupom do školy na Skalickej ceste 1 sú regulované v pracovné dni od 16:00 do 24:00 (0,50 eur/hod).

Paralelne mesto a mestská časť pripravujú aj reguláciu na sídlisku Pokrok, ležiacom pozdĺž Račianskej ulice v susedstve už spustenej novomestskej zóny na Tehelnom poli.

ROZŠÍRENIE ZÓNY V PETRŽALKE

Lokalita Dvorov V a VI, ohraničená ulicami Rusovská cesta, Einsteinova, Panónska cesta a časť Háčov – okolie Šustekovej ulice sa 25. septembra pridá k už zaregulovanej zóne Dvorov IV. Parkovanie v petržalských zónach PAAS (Dvory IV, V, VI a Šustekova ulica) bude jednotné, nakoľko takmer celá Petržalka je jedna PAAS zóna. So zavedením regulácie v tejto zóne preto zároveň dôjde k zmenám časov spoplatnenia v už spustenej zóne Dvory IV, kde bude platiť rovnaký čas regulácie od 12:00 do 24:00. Tento čas bol zvolený spoločne s mestskou časťou aj na základe podnetov obyvateľiek a obyvateľov s cieľom posilniť reguláciu vo večerných hodinách a zjednotiť časy spoplatnenia. Pred zavádzaním parkovacej politiky PAAS na Dvoroch V, VI a lokality okolo Šustekovej ulice prebehlo verejné prerokovanie, z ktorého vzišlo viacero podnetov k projektu organizácie dopravy. Jednou z najzásadnejších pripomienok, ktorá bola akceptovaná, je zachovanie zjednosmernenia Kapicovej ulice v rovnakom smere, ako je to aj v súčasnosti.

V ostatných častiach Petržalky, kde ešte nie je spustený systém PAAS, zatiaľ zostáva v platnosti petržalská parkovacia politika – „parkovanie na modrých čiarach“ (viac informácií na www.parkovanievpetrzalke.sk).

V prípade, že potrebujete s registráciou pomôcť, môžete sa obrátiť na infolinku 0800 222 888 alebo na jedno z clientských miest, ktorých zoznam nájdete na www.paas.sk/kontakt. **(luc)**

**VŠETKY INFORMÁCIE O VŠETKÝCH
ZÓNACH NÁJDETE NA WWW.PAAS.SK.**

Máme za sebou priaznivú sezónu pre komáre

Koordinátor lovu komárov Michal Stano.

Máme za sebou veľmi horúce leto, zároveň sme od jari zažili aj niekoľko veľmi intenzívnych dažďov. Bola to teda priaznivá sezóna pre vývoj komárov, no vďaka včasným zásahom sa zabránilo ich vyľahnutiu a rozmnoženiu v meste. Mestskí odborníci a dobrovoľníci od jari do konca leta vykonali viac ako 10-tisíc monitoringov liahnisk. O priebehu sezóny sme sa rozprávali s mestským koordinátorom lovu komárov Michalom Stanom.

Proti larvám komárov mesto už tretí rok zasahuje prostredníctvom selektívneho biologického larvicídu na báze BTI skôr, ako sa z lariev stihnú vyľahnuť komáre. Najideálnejšie podmienky pre ne sú vlhké a teplé miesta.

Tento rok sa zasahovalo aj helikoptérou. Foto: Marek Velčec

ZÁSAH HELIKOPTÉROU

Za túto sezónu bolo vykonaných viac ako 10-tisíc kontrol liahnisk (do konca prázdnin, pozn. red), pričom bolo nutných vyše 700 zásahov, ktoré boli v réžii mesta, zamestnancov Komunálneho podniku či dobrovoľníkov. „Boli dlhé a intenzívne suchá, ale hneď z jari a tiež v júni a auguste prišli intenzívne zrážky, a to nielen na našom území, ale aj v susedných krajinách. To u nás výrazne ovplyvňuje výšku hladiny Dunaja, ktorá následne zamedzuje rieke Morave sa doňho vlievať, a tým sa zalieva záplavové územie v Devíne a Devínskej Novej Vsi. Toto sa nám tento rok stalo trikrát,“ vysvetľuje Michal Stano.

Ak sa zaplaví také rozsiahle územie, treba reagovať veľmi rýchlo. Počas sezóny bol preto viackrát nariadený veľkoplošný zásah, počas ktorého sa granulát BTI aplikoval z helikoptéry. „Čím teplejšie v dané obdobie je, tým rýchlejšie musíme vyraziť do terénu a reagovať. Bez vrtuľníka by sme to v takomto rozsahu ťažko stihli,“ vysvetľuje odborník. Biologický prostriedok však mesto aplikuje počas roka najmä pozemne, pomocou chrličov granulátu, ktoré ho dokážu chrliť do vzdialenosti až 14,5 metra.

Mnoho teplých dní v mesiaci júl, ktorý bol označený za najteplejší mesiac v histórii, však malo aj iný efekt. „Obrovské horúčavy spôsobili, že niektoré menej objemné liahniská vyschli. Hoci už v nich boli larvy, skôr ako sa im podaril ukončiť vývojový cyklus, liahnisko vyschlo a oni uhynuli.“

STÁLE DOBROVOĽNÍCKE JADRO

Najviac kritických liahnisk je ako vždy najmä v Rusovciach, Devíne, Devínskej Novej Vsi, Petržalke a v Jarovciach. A pri monitorovaní liahnisk už tretí rok pomáhajú aj dobrovoľníčky a dobrovoľníci z radov obyvateľov. „Máme stále jadro dobrovoľníkov, ktorí sú po celom meste. Najviac aktívna je skupina v Rusovciach, vedia sa dobre zorganizovať, poznajú počasie a vedia, kedy a kam treba vyraziť. Máme od nich veľa cenných údajov,“ dodáva Stano s tým, že so zásahmi ani zďaleka nekončia, keďže prognózy hovoria, že nás čaká teplý september a samotná sezóna komárov trvá až do októbra. **(luc)**

Viete, ako správne triediť plastový odpad?

V Bratislave sa pre triedený zber využíva tzv. trojkombinácia, pri ktorej sa do žltých nádob pri bytovkách a do žltých vriec v rodinných domoch spoločne zbierajú plasty, kovové obaly a nápojové kartóny. Ak si nie ste istí, čo do nich patrí a čo nie, OLO a. s. v spolupráci s mestom, Inštitútom cirkulárnej ekonomiky a organizáciou zodpovednosti výrobcov NATUR-PACK aktualizovali Alchýmiu triedenia komunálneho odpadu, kde nájdete všetky informácie.

Klasické tégly, PET fľaše, plechovky či nápojové kartóny na báze lepenky sa dajú recyklovať, a teda použiť aj ďalej, preto je dobré ich správne triediť do žltých nádob či vriec. Veľa takýchto obalov však zbytočne končí v nesprávnych nádobách, kedy napríklad znehodnocujú papierový odpad alebo zvyšujú množstvo zmesového odpadu. A naopak, v žltých nádobách často končí odpad, ktorý tam nepatrí.

Mesto získalo už pred dvomi rokmi do svojej správy optickú dotriedňovaciu linku, vďaka ktorej je možné dotriedňovať odpad na recykláciu ešte pred tým, ako odíde na ďalšie spracovanie recyklátorom. Pomôcť však môžete aj vy tým, že k triedeniu pristúpите zodpovedne už vo svojich domácnostiach. Práve dôkladnejším triedením odpadu pred jeho energetickým zhodnotením šetríme primárne fosilné zdroje a naše lesy, čo má priamy vplyv na dekarbonizáciu a elimináciu klimatických zmien. **(luc)**

ALCHÝMIA TRIEDENIA
KOMUNÁLNEHO ODPADU

Tipy ako správne triediť (ne) plastový odpad:

PATRÍ DO ŽLTEJ NÁDOBY/VRIEC NA PLAST:

- ▶ tégly od jogurtu či smotany aj s viečkom (treba ich od seba oddeliť), tetrapaky z mlieka, džúsov, jednorazové obaly zo syrov alebo napríklad zmrzliny pričom platí, že pred vyhodením ich netreba umývať,
- ▶ viečka z kompótov či iných potravín v skle,
- ▶ plastové fľaše a plechovky od nápojov bez symbolu zálohovania (Z), prázdne plastové fľaše od oleja,
- ▶ prázdny obal aj vrchnák z deodorantu, prázdne obaly od kozmetiky,
- ▶ zubné kefky, prázdne tuby od zubnej pasty, ale aj od krémov spolu s vrchnákom,
- ▶ prázdne obaly od pracích a čistiacich prostriedkov,
- ▶ prázdne blistre od liekov

PATRÍ DO ČIERNEJ NÁDOBY NA ZMESOVÝ ODPAD:

- ▶ plastové obaly znečistené zvyškami jedál, termoobaly z reštaurácií, polystyrénové tácky od mäsa a mäsových výrobkov, použité grilovacie tácky,
- ▶ jednorazové žiletky,
- ▶ kúpacie koleso, hadice, gumy, káble (ale len v malom množstve)

NEPATRÍ DO ŽIADNEJ NÁDOBY, ALE NA ZBERNÝ DVOR:

- ▶ elektrosprebiče, batérie, autobatérie, akumulátory (keď nie na zberný dvor, tak do predajní),
- ▶ plasty znečistené od chemických látok (laky, riedidlá, farby),
- ▶ disky z áut, hrnce či železné tyče,
- ▶ zlomený plastový nábytok.

Pomôžte zaplniť

KOLO

Centrum opätovného použitia KOLO sa po májovom požiari opäť otvorí na jeseň. Po letnej rekonštrukcii sa aktuálne zariaďuje interiérom a regály naplňujú vecami – priniesli ste už viac ako 20 ton vašich nepotrebných, no stále funkčných vecí. Kolovať veci môžete nechať aj naďalej:

pred KOLO, Pestovateľská 13

utorok – piatok: 10:00 – 18:00,
víkend: 10:00 – 17:00

Sklad Stará Vajnorská 17

(možné priniesť aj väčší nábytok):
utorok – piatok: 10:00 – 18:00,
víkend: 10:00 – 17:00

Zberný dvor Rača

(pre obyvateľov Rače, Vajnôr a Nového Mesta): utorok, štvrtok: 11:00 – 18:00,
sobota: 8:00 – 15:00 (od apríla do novembra)

Zoznam druhov predmetov, ktoré môžete priniesť do KOLO, nájdete na stránke www.olo.sk/kolo.

Filmový festival Ekotopfilm – Envirofilm oslavuje 50 rokov

**Počas 50-ročnej histórie festival niekoľkokrát zmenil názov, musel sa presadzo-
vať vo viacerých režimoch, ale napriek
tomu neustále rástol a etabloval sa v sú-
časnom medzinárodnom filmárskom sve-
te. Najstarší medzinárodný filmový festi-
val Ekotopfilm – Envirofilm sa bude konať
25. až 29. septembra v Piszatoryho paláci.**

„Pri festivale som od jeho úplného začiatku, keďže ho založil môj otec. Som šťastný, že v súčasnosti je to platforma v 75 mestách po Slovensku a že z festivalu sa stala celoročná aktivita, kde postupne zapájame všetky školy na Slovensku. Vzdelávame už celé generácie detí, ukazujeme absolútne novinky filmovej tvorby dospelým,“ hovorí riaditeľ filmoveho festivalu Peter Lím. **Jubilejný ročník sa nesie v znamení motta Zachráňme originál,** pretože živé originály živočí-
chov a rastlín potrebujú našu okamžitú pomoc a vedomú zmenu správania.

FILMY Z CELÉHO SVETA

Do súťaže sa tento rok prihlásilo 1691 filmov z celého sveta – z Nepálu, Srí Lanky, Číny, USA, Taiwanu, Litvy či Hong Kongu. Slovenskí filmári sú zastúpení piatimi filmami. „Tento rok sa prihlásili absolútne protipóly filmovej tvorby. Na jednej strane sú to autentické dokumenty, ktoré vznikali v divočine bez mobilného signálu a na druhej strane je to, napríklad, film vytvorený umelou inteligenciou. Dielo tohto druhu premietneme po prvýkrát v našej histórii. **Experimentálny film Brearth Posledný nádech človeka na Zemi** je o ľudskej bytosti, ktorá sa rozkladá a recykluje. Mám pocit, že nielen týmto filmom

vyrazíme tento rok divákovi dych,“ avizuje programová riaditeľka festivalu Alena Janáči. Do úzkeho výberu postúpili filmy v piatich kategóriách: Za poznaním prírody – prírodovedné a prírodopisné filmy, Úspešné príbehy, O čom treba hovoriť, Krátke filmy a kategória venovaná deťom.

HODNOTIŤ BUDÚ AJ DETI

Tím festivalu sa rozhodol prizvať aj vybranú triedu, ktorá pomôže medzinárodnej porote vybrať víťazov práve v kategórii Deti. „Náš Junior festival premieta filmy venované deťom a študentom, tak sme sa rozhodli, že tieto filmy deti aj ohodnotia a pomôžu vybrať, čo sa im páči,“ vysvetľuje Janáči.

Na festivale sa bude premietiť niekoľko svetových premiér a vyše 40 slovenských premiér. Jedným z nich je aj zahraničný film **Život na ostrove Mohéli**, ktorý má však slovenského režiséra Martina Kováča. „Dokumentárny film je o ľuďoch a ich spolu-
žití s prírodou na komorskom ostrove Mohéli vo východnej Afrike. Je to cesta suchozemskými a morskými ekosystémami tohto neznámeho ostrova, na ktorej sa stretávame s miestnymi obyvateľmi, skúmame ich vzťah k prírode a odhaľujeme životne dôležité problémy, ktorým čelia, od straty vody, znečistenia, odlesňovania až po nadmerný rybolov,“ dodáva Janáči. **V spolupráci s festivalom Ekotopfilm – Envirofilm**

nocvyskumnikov.sk

29. 9.
2023

EURÓPSKA

**NOC VÝSKUM-
NÍKOV**

BRATISLAVA / STARÁ TRŽNICA / V-KLUB /
LAB.CAFE / LOŤ KRIVÁŇ / 9:00 – 23:00 H

**VSTUP
VOLNÝ**

Na tomto podujatí môže byť vyhotovovaný
fotografický a audiovizuálny záznam.

ORGANI-
ZÁTORI

EURACTIV20

PROJEKT SPOLU-
FINANCOVANÝ

GENERÁLNY
PARTNER

Bratislavu opäť zaplnia detské ilustrácie

Bratislava každý druhý rok v jeseni oživa ilustráciami detských kníh a priťahuje svojich fanúšikov z celého sveta. Tohtoročnú jesennú prechádzku po centre Bratislavy spríjemnia vybrané diela ilustrátorov z 29. ročníka Bienále ilustrácií Bratislava. V parku na Hviezdoslavovom námestí si budete môcť pozrieť nezvyčajnú inštaláciu „pod holým nebom“. Výstava s názvom Čo nás spája, ktorá potrvá do 5. novembra, je pozvánkou a „ochutnávkou“ tohto jedinečného medzinárodného podujatia.

S érie výstav a sprievodných programov BIB 2023 potom odštartujú 4. októbra a potrvajú dva mesiace. Súťažná časť sa uskutoční v priestoroch BIBIANY, medzinárodného domu umenia pre deti, sprievodné aktivity a ďalšie výstavy sa budú dať navštíviť na viacerých miestach Bratislavy. Na Západnej terase Bratislavského hradu bude inštalovaná výstava prác držiteľiek troch neštátutárnych cien BIB 2021 s názvom TRI (Jana Kiselová-Siteková – Cena Poštovej banky, Zuzana Bočkayová Bruncková – Cena primátora, Fabienne Delacroix, Francúzsko – Cena detskej poroty). Dvorana a výstavná sála Ministerstva kultúry SR predstaví držiteľku Grand Prix BIB 2021 Eleny Odriozolu a **víťazky cien H. Ch. Andersena za rok 2022 – Suzy Lee za ilustrácie a Marie-Aude Murail za literatúru**. V Galérii mesta Bratislavy budú vystavení držiteľia Ceny detskej poroty a zároveň tu budú prebiehať sprievodné programy.

POCTA CIPÁROVI

29. ročník podujatia, ktorý organizuje BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti, v spolupráci s UNESCO

a Medzinárodnou úniou pre detskú knihu, je **venovaný významnému slovenskému ilustrátorovi Miroslavovi Cipárovi**, ktorý stál pri vzniku BIB, vytvoril jeho nadčasové ikonické logo a bol aj ako súťažiaci niekoľkonásobne ocenený medzinárodnou porotou. Výber z jeho detskej ilustračnej knižnej tvorby odprezentuje samostatná výstava v Univerzitnej knižnici. Súčasťou tohtoročného bienále bude aj Workshop Albína Brunovského pre mladých ilustrátorov, ale aj medzinárodné sympóziu.

10 SLOVENSKÝCH ILUSTRÁTOROV

Každú krajinu môže reprezentovať maximálne 10 ilustrátorov, Slovensko na základe výberu poroty budú zastupovať Barbara Idesová, Dušan Kállay, Barbora Kmecová/Bessa, Marta Matus, Matúš Maňátko, Eva Ondová, Martin Smatana, Simona Smatana, David Soboň a Lucia Žatkuliaková. Po krízovom pandemicom ročníku v roku 2021, kedy porota o víťazoch rozhodovala online, pricestujú do Bratislavy jej členovia zo všetkých kútov sveta a rozhodnú o držiteľovi Grand Prix, Zlatých jablkách, plaketách či čestných uznaniach.

V spolupráci s BIB

Bielá noc

Bratislava
29. 9. — 1. 10. 2023

www.bielanoc.sk

Ľudia magistrátu: Zuzana Surovková

Pripravila: Lucia Čížová

Čo všetko patrí do agendy vášho oddelenia?

Našou agendou je mapovanie, popisovanie, nastavovanie a zlepšovanie procesov na magistráte. Takáto potreba prichádza na základe identifikácie problému priamo od obyvateľiek či obyvateľov alebo z interných zistení a priorít vedenia mesta. Na oddelení sa staráme o životný cyklus interných predpisov, tiež pomáhame jednotlivým útvarom s dodržiavaním nastavených štandardov pri ich tvorbe. Venujeme sa aj vzdelávaniu zamestnancov v procesnom riadení, digitalizácii finančných a personálnych procesov, kompetenčným sporom a podobne.

Druhou časťou agendy je organizačný manažment – od zberu zmenových požiadaviek od útvarov, cez proces ich schvaľovania až po úspešnú realizáciu organizačnej zmeny.

V čom sa fungovanie Magistrátu hlavného mesta SR najviac posunulo za posledné roky?

Počas môjho pôsobenia vnímam najmä posun v riešení procesov – zlepšujeme služby a znižujeme administratívnu záťaž pre obyvateľky a obyvateľov, externých dodávateľov, ale, samozrejme, aj zamestnancov magistrátu – nastavili a popísali sme viaceré riadiace procesy ako napríklad projektové riadenie, odstránili sme viaceré sprievodné dokumenty, ktoré predlžovali trvanie procesov, plne zdigitalizovali postupy pripomienkovania rôznych typov dokumentov a prostredníctvom interných školení pripravujeme zamestnancov na zmenu a nutnosť merať a naďalej zlepšovať naše procesy.

Ako vyzerá váš bežný deň?

Ráno si prejdem e-mailovú schránku a kalendár, aby som vedela, čo ma čaká. Počas dňa mám pravidelné stretnutia s členmi tímu, porady, ale aj operatívne stretnutia na aktuálne témy s útvarmi či dodávateľmi. Je to mix osobných a online stretnutí, som teda často v pohybe, keďže sa presúvam medzi budovami magistrátu. (Úsmev)

Aká je vaša vízia úradu 21. storočia?

Moja vízia úradu v 21. storočí je poskytovať obyvateľkám a obyvateľom možnosť jednoducho zadať ich požiadavky so včasnou spätnou väzbou a s prístupom

Zuzana Surovková,

vedúca oddelenia procesného a organizačného manažmentu,

v rámci oddelenia má na starosti zavedenie

procesného manažmentu do štruktúry Magistrátu

hlavného mesta SR a prípravu zmien v organizácii.

k informáciám. A pre zamestnancov jasne definované procesy, úlohy a zodpovednosti v systémoch, ktoré sú užívateľsky príjemné, prepojené, zdigitalizované a automatizované. Zdefinovali sme si to aj v strategickom dokumente Bratislava 2030 s podtitulom Program rozvoja mesta 2022 – 2030, ktorý identifikuje výzvy a definuje ciele a priority rozvoja do budúcnosti.

Čo máte radi na práci pre mesto?

Po dlhom čase strávenom v korporátnom svete, kde si žijete v malom mikrosvete, ma práca pre mesto prekvapila svojím širokým záberom. Priznávam, že som nevedela, čo všetko spadá pod kompetencie magistrátu. Získala som nový pohľad na mesto, mám k nemu majetnícko-ochraňujúci vzťah. (Úsmev) A v neposlednom rade sú to ľudia, ktorých som mala možnosť spoznať a spolupracovať s nimi.

Čo máte radi na Bratislave?

Bratislava má neuveriteľný potenciál, aby sa tu žilo kvalitne. Páči sa mi objavovať jej zákutia, krásne lodenice na Dunaji, cyklotrasy v meste, ale aj mimo mesta v Malých Karpatoch, uličky v Starom Meste, zelené parky na oboch brehoch Dunaja, obdivovať historické vily na Palisádach a atmosféru veľkomesta v novovzniknutom centre mesta.

Práce na rozšíření Harmincovej ulice sa blížia ku koncu

Rozšírenie Harmincovej ulice v mestskej časti Dúbravka na štvorpruhovú komunikáciu bude po dlhých rokoch realitou. Stavebné práce na frekventovanej ulici, ktorá predstavuje jeden z hlavných prístupov do a z Dúbravky a zabezpečuje spojenie s obchvatom mesta sa dokončujú. Ulica sa má otvoriť v polovici septembra.

Rozšírenie Harmincovej ulice lepšie prepojí mestskú časť Dúbravka a Karlova Ves s diaľnicou D2 a zjednoduší tak prístup v smere do a z mestskej časti, ako aj prístup do mesta. Rovnako odbremení časť Lamačskej cesty smerom do Lamača a Záhorskej Bystrice. Celkovo bude viesť k zlepšeniu podmienok pre MHD. Projekt, ktorý bol spustený koncom augusta minulého roka, počíta s rozšírením v úseku od križovatky s ulicou M. Schneidera-Trnavského po križovatku s ulicou Polianky, kde nadviaže na už vybudovanú štvorpruhovú cestu.

Územné rozhodnutie na rozšírenie ulice bolo vydané ešte v roku 2007, projekt však roky brzdili neusporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom. Ich výkup prebiehal v etapách, završiť sa ho podarilo mestu v roku 2019.

Realizácia stavby bola rozdelená na tri etapy a navrhnutá tak, aby v čo najmenšej miere obmedzovala dopravu. Dva nové pruhy boli vybudované počas prvej etapy, na ne bola následne presmerovaná doprava počas druhej etapy výstavby. V rámci nej sa zrekonštruovala stará vozovka, po ktorej sa jazdilo doteraz, pribudla tiež nová svetelná signalizácia, nové obrubníky, prídlážba. V rámci poslednej etapy sa bude realizovať najmä dopravné značenie na celom novom a aj

zrekonštruovanom úseku a dokončovacie práce. V lete bol zrekonštruovaný aj chodník po celej dĺžke rekonštruovanej cesty od Húščavovej ulice až po Ulicu Ľ. Zúbka, teda aj pred Zimným štadiónom, ktorého osemmesačná rekonštrukcia sa skončila v polovici augusta. **(luc)**

Opravy v meste, ktoré sa budú realizovať v septembri a októbri:

- križovatka ulíc Púchovská a Pri vinohradoch a tiež križovatka ulíc Azúrová a Fialová – vybúranie živичného povrchu cestného ostrovčeka a podkladových vrstiev do hĺbky 40 cm, výšková úprava vývodov IS a základov existujúceho dopravného značenia,
- križovatka ulíc Bajkalská a Junácka a tiež križovatka ulíc Pri starom letisku a Vajnorský nadjazd – demontáž zámkovej dlažby, stĺpikov a záhradných obrubníkov a uskladnenie materiálu v skladoch v Čiernom lese, vybúranie podkladových vrstiev do hĺbky 40 cm, výšková úprava vývodov IS,
- debarierizácia na Eisnerovej,
- MHD Staré Grunty – výmena podložía, poškodených obrubníkov, betonáž, predláždenie zastávkových zálivov
- priechod na Námestí slobody,
- MHD Bosákova a Bradáčova – výmena podložía, poškodených obrubníkov, betonáž, predláždenie zastávkových zálivov, výmena asfaltového krytu chodníka v okolí zastávok a realizácia bezbariérových opatrení.

Mapa mestských nebytových priestorov

Hľadáte nebytový priestor na prenájom či skladové priestory alebo si len chcete pozrieť aktuálnu ponuku vyše 200 mestských nebytových priestorov?

Nová prehľadná a používateľsky intuitívna mapa obsahuje základné filtre, dostupné informácie o priestoroch, taktiež klasický i letecký podklad.

viac na www.bratislava.sk

Na Vajnorskej sa rekonštruuje kanalizácia, opravou prejde aj električková trať

Obnovou prejde aj električková trať na Vajnorskej ulici.

Vajnorská ulica sa počas nasledujúceho obdobia dočká viacerých zásahov. Už koncom leta začala prvá etapa rekonštrukcie kanalizácie v úseku od Trnavského mýta po Škultétyho ulicu a v septembri sa spustí oprava električkovej trate v úseku Kuchajda – Zlaté piesky.

Rekonštrukcia kanalizácie, ktorá je v tomto úseku stará viac ako 50 rokov, je rozdelená na 4 etapy a do konca budúceho roka by sa mal zrekonštruovať celý úsek, od Trnavského mýta až po Kutuzovovu ulicu. Bratislavská vodárenská spoločnosť počas rekonštrukcie kanalizáciu presunie do novej trasy, ktorá už nebude kolidovať s električkovou, a zároveň zrekonštruje aj vodovodné potrubie.

Prvá etapa rekonštrukcie kanalizačného zberača potrvá do polovice decembra. Pre neštandardnú polohu zberača, ktorý sa

nachádza na hranici električkovej trate a cesty pre motorové vozidlá v smere do centra, bolo nutné v prvom kroku urobiť injektáž podložia, aby sa počas rozkopávok zabránilo poškodeniu električkovej trate. V období od 4. do 10. septembra, keď je naplánovaná technologická prestávka pre správne vytvrdnutie injektáže, bude dočasne sprepajzdnený jeden jazdný pruh v smere do centra mesta. Inak bude až do konca prvej etapy osobná automobilová doprava zastavená pre obidva jazdné pruhy Vajnorskej ulice v smere od Škultétyho po Trnavské mýto. Prevádzka električky ani samotnej kanalizácie v tomto úseku nie je obmedzená.

OPRAVA ELEKTRIČKOVEJ TRATE

Vajnorskej ulice sa okrem uvedenej rekonštrukcie kanalizácie dotkne aj plánovaná rekonštrukcia električkovej trate na časti Vajnorskej radiály. Obnova koľajiska v úseku Kuchajda – Zlaté piesky sa začne už v septembri. V budúcom roku budú práce pokračovať v úseku Kuchajda – stanica Nové Mesto. Obnovou v nasledujúcich mesiacoch prejde 12 zastávok MHD. Po rekonštrukcii budú môcť cestujúci nastupovať na estetickjších, vyvýšených a predĺžených nástupiskách doplnených novými označikmi, elektronickými informačnými tabuľami, prístreškami s osvetlením a antracitovým zábradlím. V rámci bezbariérových riešení budú okrem iného doplnené vodiace línie pre slabozrakých. Pre vozidlá vznikne nový koľajový zvršok so štrkovým podložíom. Paralelne s týmito prácami bude prebiehať aj posilnenie napájacích trakčných káblov vedúcich v zemi pozdĺž električkovej radiály, ktoré si vyžadujú rozkopávky pozdĺž cestnej komunikácie a chodníkov. **(luc)**

CE ZA AR 23

SLÁVNOSTNÉ ODOVZDÁVANIE CIEN
5. 10. 2023 O 20:10 NA DVOJKE

Výstavba mostných objektov na trati petržalskej električky postupuje

Mosty vždy predstavujú výnimočné objekty na každej dopravnej stavbe väčšieho významu. Je tomu tak aj na stavbe predĺženia električkovej trate do Petržalky. Najviac prác sa aktuálne sústreďuje na stavbe združeného mosta na Rusovskej ceste a tiež mostného objektu pri Kostole Svätej rodiny, na ktorý sme sa bližšie pozreli.

Trasa predĺženia električkovej trate do Petržalky prechádza zastavaným územím pozdĺž Chorvátskeho ramena. To prirodzene meandruje (vodný tok nie s priamym, ale oblúkovým smerovaním, pozn. red), čo si vyžaduje návrh križovaní trate s týmto vodným tokom. Jedným z takýchto mostných objektov je aj ten pri Kostole Svätej rodiny. „Vzhľadom na blízkosť priečnej komunikácie – Kutlíkovej ulice a požiadavky zabezpečiť potrebnú výšku nad hladinou Chorvátskeho ramena bola pre nosnú konštrukciu zvolená konštrukcia tzv. parapetného nosníka. Jej výhodou je, že umožňuje navrhnuť minimálnu výšku potrebnú medzi úrovňou koľajníc trate a požadovanou výškou nad hladinou toku. A to tak, že časť nosnej konštrukcie – pozdĺžne nosníky vystupujú nad úroveň koľajníc vo forme tzv. parapetných nosníkov. Navyše je konštrukcia predopnutá predpinacími káblami, čo znovu umožňuje „ušetriť“ z výšky nosnej konštrukcie,“ vysvetľuje odborník na mosty František Brliř.

LÁVKA PRE PEŠÍCH A CYKLISTOV

Tento most nielenže premoštuje prirodzenú prekážku, ktorou je Chorvátske rameno, ale pod ním sa vytvorí komunikačný priestor pre chodcov a cyklistov, keďže v mieste križovania sa nachádzajú pešie a cyklistické komunikácie. Pred výstavbou bola časť Chorvátskeho ramena schovaná v rámovom priepuste, takže vodný tok tu nebol viditeľný. „Výstavbou sa Chorvátske rameno otvorí a pohyb chodcov a cyklistov umožní výstavba lávky, ktorá bude vytvárať akoby nižšie podlažie pre komunikácie v tomto dopravnom uzle,“ dodáva. Takéto riešenie rešpektuje súčasný komunikačný význam priestoru pozdĺž, ale aj naprieč kanálom. Zachovávajú sa tak súčasné komunikačné možnosti pre obyvateľov Petržalky, ale aj pre návštevníkov tejto lokality. Konštrukcia lávky bude odlišná od ostatných mostov tým, že na rozdiel od betónových konštrukcií ostatných mostov sa lávka zhotoví

Mostný objekt pri Kostole Svätej rodiny patrí medzi najdôležitejšie časti stavby. Foto: Marek Velček

z ocelevej priehradovej konštrukcie. Povrch jazdnej plochy bude zhotovený podobne, ako sú povrchy lávok Starého mosta.

ZABEZPEČENIE PRED ŽIVLAMI

Aktuálne prebiehajú debniace a armovacie práce na nosnej konštrukcii mosta, jej dobudovaním sa most zastabilizuje a nasledovať bude práca na zhotovení mostného príslušenstva a vybavenia mosta. „V rámci armovacích prác je potrebné do pripraveného debnenia – formy nosnej konštrukcie – uložiť stovky až tisícky jednotlivých prútov betonárskej výstuže, a to v správnej polohe. Môžu to byť prvky vážiace niekoľko desiatok až stoviek kilogramov, ale aj niekoľkogramové prvky. Jedna z položiek tohto mosta – strmene – predstavuje v konečnom súčte 2700 kusov z ocele s priemerom 20 mm a s celkovou dĺžkou 16,63 km betonárskej výstuže,“ vysvetľuje odborník.

Dôležitým prvkom každého mosta sú ložiská. Tie prenášajú všetko zaťaženie z nosnej konštrukcie a dopravy do spodnej stavby. Okrem tejto ich primárnej funkcie musia zabezpečiť aj to, aby sa nosná konštrukcia vplyvom teploty mohla rozťahovať a sťahovať. Tento jav navyše prebieha v pozdĺžnom smere, ale aj v priečnom smere. Ložiská musia navyše zabezpečiť, aby sa nosná konštrukcia nezosunula, pretože na ňu pôsobia aj vodorovné sily. Tie vznikajú napríklad pôsobením vetra, pri brzdení alebo rozbíhaní vozidiel, ale aj ako dôsledok prípadných zemetrasení. Na toto všetko sa musí pri navrhovaní mostov dbať, aby slúžili ľuďom spoľahlivo a dlhodobo. **(luc)**

Festival Novotvar prinesie do mesta renomovaných literátov

Aj tento rok sa október stane bratislavským mesiacom literatúry. A to vďaka 8. ročníku medzinárodného literárneho festivalu Novotvar, ktorý sa uskutoční 4. – 7. októbra v Pistoriho paláci i v ďalších kultúrnych centrách Bratislavy a predstaví slovenských aj zahraničných autorov.

„Verím, že tento ročník zaujme široké spektrum návštevníkov. Na festivale vystúpi pestrá mozaika domácich i zahraničných, mladých, začínajúcich i renomovaných autorov a autoriek, ktorí dokázali vo svojich textoch invenčne a pútavo reflektovať dôležité aspekty súčasného života a podávajú neraz i znepokojivé, no potrebné správy o stave sveta,“ vysvetľuje riaditeľ festivalu Peter Brezňan.

Medzi hlavné hviezdy tohto ročníka patrí nemecký autor románov Zberateľ svetov a Moc a vzdor **Ilija Trojanow** či španielska autorka **Elena Medel**, ktorej posledná kniha Záznaky vyšla v českom vydavateľstve Host. Do Bratislavy príde aj írsky tandem **Louise Nealon**, jej knižný debut Snehová vločka získal ocenenie Nováčik roka na An Post Book Awards 2021, a **Ronán Hession**. Autor románu Panenka, ktorý vyšiel aj v slovenskom preklade, je okrem iného známy aj ako hudobník pod menom Mumblin' Deaf Ro a knižný recenzent magazínu Irish Times.

SVIEŽE HLASY Z V4

Špeciálnou kategóriou tohto ročníka bude literatúra krajín vyšehradskej štvorky. Z českých autorov a autoriek sa môžete tešiť na dvoch laureátov ceny Magnesia Litera – **Mareka Šindelku** a **Pavlu Horákovú**, poľskú scénu zastúpi

predstaviť mladej generácie, spisovateľ, dramatik a kritik **Mateusz Górníak**, autor veľmi sviežej prózy Trash story. Progresívnosť poľskej scény ukáže tak tiež **Agnieszka Słodownik** a zástupkyňou maďarskej scény bude **Anita Harag**.

„Nemenej silné zastúpenie výrazných debutantov aj dlhodobo etablovaných autorov bude mať slovenská scéna s menami ako **Katarína Kuchelová**, **Mila Haugová**, **Jakub Spevák**, **Slavka Liptáková** či **Ondrej Štefánik**,“ dodáva Brezňan s tým, že Slovenskú literárnu scénu obohatí slávnostné vyhlásenie V. ročníka ceny za poéziu Zlatá vlna, ktorá sa udeľuje každoročne od roku 2019 za najzaujímavejšie básnické dieľo vydané v predchádzajúcom roku.

OKREM LITERATÚRY AJ HUDBA A DIVADLO

Viaceré, častokrát rôznorodé miesta konania (Pistoriho palác, České centrum, priestor klubu Pink Whale na Dunaji a ďalšie) vytvoria už tradične priestor pre škálu rozličných autorských poetík z rôznych kútov sveta. Bohatý literárny program urobí ešte bohatším hudobné vystúpenia, divadelné predstavenia, inštalácie na pomedzí filmu, literatúry a súčasného výtvarného umenia. V reprezentatívnych palácových sálach budete však môcť natrať aj na western založený na knihe Samuela Becketta Čakanie na Godota od talianskeho básnika a filmára Marca Bellocchiho. Vtip a subverzia sú zas neoddeliteľnou súčasťou mnohých videoinštalácií poľskej umelkyne Agnieszky Słodownik.

V spolupráci s festivalom Novotvar

SLOVENSKÉ
NÁRODNÉ
DIVADLO
OPERA

29/9/23
PREMIÉRA

Umelecká koprodukcija s Národným divadlom (ČR)
Slovenské národné divadlo je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.
Na fotografii: Daniel Čapkovský Foto: Jakub Gulyás Vizualizácia: Barbora Šajgalíková

NABUCCO

Giuseppe Verdi

ĽUDIA
BEZ DOMOVA
SA RÁTAJÚ

Hľadáme dobrovoľníčky a dobrovoľníkov

Sčítanie 2023

Ľudia bez domova sa rátajú. Nové sčítanie plánuje mesto na jeseň

Poznať počet ľudí bez domova žijúcich na území mesta Bratislava, ako aj štruktúru a príčiny bezdomovectva je veľmi dôležité. Mesto v spolupráci s relevantnými aktérmi vďaka zisteným informáciám môže správne a účelne nastaviť systém pomoci a argumentačne vstúpiť do legislatívnych procesov tak, aby pomohlo tým, ktorí to najviac potrebujú. Posledné sčítanie ľudí bez domova sa v Bratislave uskutočnilo v roku 2016, ďalšie sčítanie prebehne túto jeseň a zapojiť sa môžete aj vy.

Tohoročné sčítanie bude prebiehať, podobne ako naposledy, v zariadeniach sociálnych služieb, v nocľahárňach, v nízkoprahových denných centrách, v pobytových zariadeniach, ale aj priamo v teréne. Oproti poslednému sčítaniu však tento rok budeme sčítavať počas septembra a októbra.

HLAVNÝ SČÍTACÍ VEČER

„Neziskové organizácie, ktoré pracujú s ľuďmi bez domova začnú sčítavať už koncom septembra priamo v teréne, v ich prirodzenom prostredí. V pondelok 16. októbra sa uskutoční tzv. hlavný sčítací večer, v rámci ktorého prebehne najväčšia časť sčítania – sčítavať budeme napríklad v útulkoch, nocľahárňach a vonku na ulici na rôznych trasách naprieč mestom Bratislava. Pár dní pred sčítacím večerom budeme sčítavať na ubytovniach a pár dní po sčítacom večeri až do konca októbra bude prebiehať tzv. do-sčítanie

v nocľahárňach a denných centrách,“ vysvetľuje priebeh sčítavania Daniela Krchňáková z oddelenia dostupného bývania a pomoci ľuďom bez domova. Vo väčšine prípadov sa budú vyplňať aj krátke dotazníky na získanie podrobnejších informácií o životných situáciách ľudí, ktorí nemajú svoj domov.

ZAPOJTE SA

Podobne ako v roku 2016 aj tento rok bude mesto vychádzať z typológie ETHOS, tá zachytáva viac ako 20 rôznych životných situácií, v ktorých možno hovoriť o bezdomovectve alebo vylúčení z bývania. „Ľudí bez domova vnímame ako širšiu skupinu. Nezameriavame sa iba na ľudí bez domova, resp. bez prístrešia, ktorých si bežne všímame vonku na ulici – tí predstavujú iba špičku ľadovca. Upriamujeme pozornosť aj na tých, o ktorých netušíme, že nemajú bývanie, lebo to na prvý pohľad nevidíme – sú to napríklad ľudia v dočasnom alebo nestabilnom ubytovaní, ako sú útulky, ubytovne alebo iné pobytové zariadenia,“ dodáva Krchňáková.

Do sčítania sa môžete zapojiť aj vy. Hlavnou úlohou dobrovoľníčok a dobrovoľníkov bude vyplňať s ľuďmi bez domova na vopred určených miestach krátke dotazníky v 2- až 3-členných tímoch. Ak chcete pomôcť dobrej veci či spoznať prácu organizácií pracujúcich s ľuďmi bez domova, **formulár na prihlásenie a všetky informácie nájdete na www.ludibezdomovasarataju.sk. (luc)**

Buďte aktívni aj na jeseň. Ponúkame tipy na program pre seniorov

Proseniorske organizácie v Bratislave počas celého roka pripravujú program pre seniorov, aby sa vzdelávali, zlepšovali sa vo svojich digitálnych zručnostiach, boli obozrenejší pri ochrane svojho zdravia i majetku, ale aj aby sa len jednoducho stretávali s ďalšími seniormi a zdieľali svoje zážitky, vedomosti či zručnosti. Ponúkame vám tipy na podujatia počas septembra a októbra.

AKTIVITKA, O. Z.

► **7. 9., 14:00**, v priestoroch Herlianska 45
Príďte na prezentáciu projektu Hľadá sa babička.

► **15. 9., 9:00 – 12:30**, v priestoroch Herlianska 45
Deň otvorených dverí s modelovými hodinami aktivácie pamäti seniorov a cvičenia na stoličkách.
www.aktivitka.sk

STÁLE DOBRÍ, N. O.

► **10. 9., 16:00**, Pálffyho palác, Zámocká 47
Podujatie Radosť byť seniorom je pre aktívnych seniorov, ktorí majú chuť spoznávať stále niečo nové, radi sa zabavia a zaspomínajú si aj na časy minulé. Ambasadorkou projektu je Iveta Malachovská, ktorá sprevádza popoludním a talk show Na slovíčko. Okrem toho vás čakajú zaujímavé prednášky a obľúbená tombola. Vstupné 7 eur.

► **18. 9., 10:00**, Ganymedova fontána, Hviezdoslavovo námestie
Vydajte sa na prechádzku mestom: BRATISLAVA – VIEDEN so sprievodkyňou Zuzanou Godárovou.
Dve najbližšie hlavné mestá sú zakreslené na spoločnom najstaršom albertínskom pláne z 15. storočia. Táto blízkosť vytvorila prepojenia ľudských osudov mnohými viditeľnými aj neviditeľnými nitkami. Aspoň niektoré z nich, zhmotnené v umeleckých dielach a uchované v pamäti budov, pripomenie táto prechádzka. Vstup voľný.
www.staledobri.sk

SENIORI V POHYBE

► **22. 9., 9:50**, zraz MHD zastávka Most SNP, bus č. 9
Kroková výzva – Okruh v Čunove. Podľa na nenáročnú turistickú vychádzku cca 11

km po rovine aj s paličkami na nordic walking (predpokladaný čas 5 hodín, s prestávkami spojenými s výkladom). Dobrovoľný príspevok 1 euro.

► **28. 9., 10:00 – 12:00**, zraz MHD zastávka Vývojová, na križovatke Balkánska ulica a Rusovská cesta
Vydajte sa na prehliadku Antickej Gerulaty v Rusovciach spolu so sprievodkyňou. Dobrovoľný príspevok 3 eurá.

► **1. 10., 13:00 – 15:00**, zraz Lekáreň u Salvatora, Panská 35
Medzigeneračná prechádzka Kúzelná Bratislava je interaktívna prehliadka mesta pre deti i dospelých, počas ktorej vám sprievodca – kúzelník prerozpráva príbehy z histórie Bratislavy pomocou kúziel. Dobrovoľný príspevok pre dospelých 3 eurá, deti zdarma.
Registrácia na všetky podujatia: info@seniorivpohybe.sk alebo na tel. číslo 0944 577 573.

KLUB LUNA SENIOR FRIENDLY

► **14. 10., 10:00 – 17:00**, Zichyho palác, Ventúrska 9
Podujatie je súčasťou 8. ročníka súťaže o ocenenie Senior Friendly a je určené širokej verejnosti, ale najmä seniorom a ich rodinám. Pre návštevníkov je pripravený celodenný program – prednášky a besedy z oblasti zdravia, životného štýlu, kreslo pre hosťa – inšpiratívnu seniorskú osobnosť, medzigeneračný dialóg za účasti známych predstaviteľov spoločenského života, kultúry a médií, ale aj prezentácie produktov a služieb pre seniorov a mnoho ďalšieho. Vstup voľný.
www.seniorfriendly.sk

DIVADLO SELAVI

► **25. 10., 15:00**, Spoločenský dom, Prievoz, Kaštieľska 30
Užite si literárno-hudobné pásmo Jesenná krása.

► **30. 10., 18:00**, Dom kultúry Ružinov, Malá sála
Premiéra hry s názvom Zabudla som od autorky Kataríny Mišíkovej je o príbehu troch ženských generácií a hľadani zmyslu života.
www.divadloselavi.sk

Ekologické výzvy či ženské explózie. Aj to ukáže festival súčasného tanca

UŽ 27 rokov približuje medzinárodný festival Bratislava v pohybe slovenskému publiku umenie súčasného tanca. Tento rok sa uskutoční od 2. do 21. októbra 2023 a počas siedmich večerov predstaví osem umeleckých zoskupení z Belgicka, Francúzska, Talianska, Veľkej Británie a Slovenska.

Dramaturgia festivalu sa opäť zameriava na prezentáciu viacerých umelcov z jednej krajiny. Tentoraz pôjde o ukážku belgického súčasného tanca. „Belgickí tvorcovia radi experimentujú a využívajú vyjadrovacie prostriedky divadla, filmu, výtvarného umenia a nových technológií. Po dlhé roky určujú trendy vývoja súčasného tanca v Európe, a to i vďaka silnému zázemiu a významnej inštitucionálnej podpore,“ priblížila dramaturgiu tohto ročníka umelecká riaditeľka Miroslava Kovářová. Festival otvorí flámsky súbor **Ultima Vez**, ktorý už slovenskí diváci poznajú. Tentoraz prídu so zvukovo unikátnym a vizuálne monumentálnym dielom *Hands do not touch your precious Me* (2. októbra o 19:00 v Slovenskom národnom divadle). Akýmsi protipólom k nemu bude láskyplný komorný duet *Sweat baby sweat* od legendy belgického tanca **Jana Martensa** (9. októbra o 19:00 rovnako ako v SND). Toto dielo vytvoril pred 12 rokmi a patrí medzi najhranejšie, precestoval s ním už 20 krajín. Súbor slovenského tvorca **Tona Lachkého**, ktorý žije a tvorí v Bruseli, zase prinesie ekologické dielo *The Others*, v ktorom apeluje na ľudí, aby mali radi našu planétu.

ŽENSKÉ ENERGETICKÉ EXPLÓZIE AJ HUDBOŇÍCI V SNG

Do Bratislavy prichádzajú aj dve výnimočné tanečnice – po sólovom maratóne extrémne rýchlych a presných pohybov belgickej

Hands do not touch your precious Me. Foto: Danny Willems

umelkyne **Loraine Dambermont** – *Toujours de ¾ Face!* vystúpi taiwansko-britský tanečný nezmar **Ching-Ying Chien** (13. októbra o 20:00 v A4). Obe patria medzi dvadsiatku najslubnejších začínajúcich európskych choreografov, ktorú každoročne vyberá medzinárodná sieť Aerowaves.

Je priam pravidlom, že festival realizuje tanečné vystúpenia aj mimo divadelných sál. Tentoraz to budú priestory novozrekonštruovanej Slovenskej národnej galérie. 20. októbra o 19:00 privítajú talianskych umelcov **Camillu Monga a Emanuela Maniscalca** s tanečným predstavením založeným na improvizácii *Sull'attimo*, v ktorom sa stretnú štyria tanečníci a jeden hudobník. Súbor Evy Klimáčkovej **Cie E7KA** uvedie vo svetovej premiére inscenáciu *Migrations Invisibles*, **Štúdio tanca** predstaví unikátne dielo *At the Horizon of No Return*.

**V spolupráci s festivalom
Bratislava v pohybe**

**HORY A
MESTO**

22. – 25. 10. 2023

Stredisko kultúry, Vejnorská 21
Bratislava

Nový ročník na obzore.

Nový priestor a nový prístup.
Atraktívni hostia.

Bratislava očami mestských poslancov

Adam Sarlós

ČO NÁM BRÁNÍ V ROZVOJI CYKLODOPRAVY V BRATISLAVE?

Za posledných 5 rokov je jednou z priorit nás poslancov a primátora rozvoj cyklo dopravy. Na prvý pohľad sa však môže zdať, že sa toho veľa nedeje. Opak je však pravdou. Z akčného plánu rozvoja cyklistickej a pešej dopravy nám vyplýva, že v príprave je veľa projektov v oblasti rozvoja cyklo dopravy v Bratislave. Pokiaľ by sme koncepčné materiály študovali podrobnejšie, zistíme, že priemerná stavba cyklotrasy štandardne trvá 4-5 rokov.

PREČO TO TAK JE?

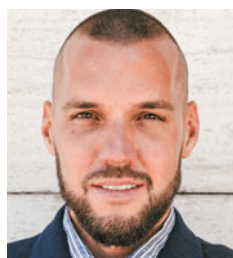
V prvom rade Slovensko má prebyrokratizované procesy. Len pre predstavu: naprojektovanie a povoľovacie procesy pri výstavbe cyklotrás je z hľadiska náročnosti a času veľmi podobné výstavbe diaľnic. To je šialené. Mesto a mestské časti sú verejné inštitúcie a na rozdiel od súkromných developerov procesy obchádzať jednoducho nemôžu. Teda aspoň nie legálne. Zároveň projektoví manažéri pri líniových stavbách narážajú na majetkovo-právne problémy. Napríklad časť ciest a chodníkov v petržalských lúkach vlastní súkromníci. Logicky mestská časť ani mesto sa nehnú do realizácie trás s takýmto majetkovým pozadím, nakoľko už tak zložitý proces sa komplikuje a predražuje. Toto sú bariéry, ktoré samosprávam dokáže odstrániť jedine vláda a parlament prostredníctvom legislatívnych zmien vedúcich k zredukovaniu byrokratických procesov či zadefinovaním koncepcie rozvoja cyklo dopravy v kľúčových materiáloch ako jednoznačný verejný záujem štátu a vytváraním nových nástrojov pre samosprávy na riešenie majetkovo-právnych problémov pri cykloprojektoch. Tieto výzvy čakajú na novú vládu a ako mestský poslanec ich určite budem adresovať. Rozbicyklujeme Bratislavu!

Juraj Káčer

Som poslancom za mestskú časť Dúbravka. V komunálnej politike pôsobím už 13 rokov. Ešte ako viceprimátorovi sa nám spolu s kolegami v predchádzajúcom volebnom období podarilo sfinalizovať dlhé roky trvajúce majetkové spory a rekonštrukcia Harmincovej ulice sa mohla začať. Verím, že dočasné dopravné obmedzenia pri rozšírení cesty na štvorprúdovú prinesú obyvateľom zlepšenie dopravy. Dôležitou súčasťou hlavného mesta je aj kvalitná a prístupná mestská hromadná doprava. To by však nešlo bez vodičov, vodičiek a dielenského personálu Dopravného podniku Bratislava, a. s. Preto som rád, že rokovanie odborárov DPB a mesta prinieslo aspoň čiastočné navýšenie plátov a DPB naďalej predstavuje spoľahlivý spôsob dopravy do škôl či zamestnania.

Bratislave chýbajú kvalitné a obyvateľom prístupné športoviská. Som rád, že sa nám podarilo oživiť roky nevyužívaný fond a v dnešnej dobe už môžeme vidieť výsledky vo forme dostupných športovísk. Dotačný podprogram na podporu investícií do športovej infraštruktúry ponúka možnosti spoluinvestovania finančných prostriedkov z rozpočtu mesta do športovej infraštruktúry na území Bratislavy. Pomocou týchto grantov sa nám podarilo podporiť mnoho projektov zameraných na rekonštrukciu či vybudovanie nových športovísk. Medzi podporenými subjektami boli napríklad pumptrackové dráhy v Petržalke, Dúbravke, Vajnorochoch či Podunajských Biskupiciach. Čez grantový podprogram sa nám podarilo zrekonštruovať viac ako 10 školských dvorov, a tak zlepšiť podmienky na šport pre deti, mládež či sprístupniť ich v poobedných hodinách aj dospelým. Podarilo sa vybudovať či zatraktívniť už existujúce workoutové, hokejbalové a basketbalové ihriská.

Michal Sabo

ZÁHRADA UPROSTRED SÍDLISKA? SKVELÝ NÁPAD.

V Bratislave máme niekoľko fungujúcich i rozrastajúcich sa komunitných záhrad, ktoré svojou prítomnosťou menia energiu sídliska. Okrem toho, že si v nich ľudia z panelákov dostupne pestujú svoje vlastné paradajky, papriky, bylinky aj drobné ovocie, komunitné záhrady vytvárajú vzácný priestor pre aktívne trávenie voľného času či medzigeneračné stretnutia. Komunitné záhrady spájajú a oživujú verejný priestor.

Spoločne s oddelením inovácií hlavného mesta sme na začiatku leta zorganizovali workshop pre ľudí, ktorí majú záujem založiť si komunitnú záhradu. Odvtedy som v kontakte s tromi aktívnymi komunitami, ktoré si práve buď zakladajú občianske združenie, alebo už plánujú, kreslia a riešia financovanie. Tak, aby mali pred novou sezónou všetko pripravené a na jar budúceho roka mohli sadiť.

Komunitná záhrada môže vyrásť na nevyužívaných miestach školských dvorov, povedľa ihrísk či vo vnúroblokoch. Chce to iba ľudí a vôľu. S magistrátom ponúkame v tom pomocnú ruku na stránke www.bratislavskisusedia.sk, prípadne ma neváhajte kontaktovať na adrese michal.sabo@bratislava.sk, s radosťou vás budem procesom sprevádzať.

P. S.: Ak si neviete predstaviť, ako taká komunitná záhrada môže vyzeráť, urobte si výlet do Petržalky. Na Hrobákovej 13 je verejne prístupná KoZa v háji alebo dve oplotené sú v areáli Strednej športovej školy na Ostredkovej 10 a SPŠE Hálova 16, odporúčam vám ten zážitok.

Lucia Plaváková

Ak by som si mala vybrať jednu vec, ktorá ma za poslednú dobu potešila v rámci nášho mesta, bol by ňou prístup k nájomnej bytovej politike. Konceptne, sociálne citlivo a s jasnou víziou, ako by sa v budúcnosti bývanie v našom meste malo vyvíjať.

K potrebnej zmene nevedie jedno bombastické riešenie, ale komplexný súbor rôznych opatrení, ktoré sa dejú súbežne. Jedným z nich je rozbehnutie Mestskej nájomnej agentúry, Bratislava ju pilotne spustila ako prvá samospráva na Slovensku. Vďaka nej už svoje bývanie získali prvé štyri rodiny. Ďalšie rodiny sú v procese zabývania.

Aj v našom meste sú rodiny či jednotlivci, pre ktorých je takmer nemožné dostať sa k bývaniu. Mestská nájomná agentúra je práve tá, ktorá na seba vie prevziať zodpovednosť, ale aj riziká spojené s prenájmom nehnuteľnosti. Nájomníkom tiež poskytuje podporu v bývaní napríklad v podobe sociálneho poradenstva.

Ešte väčšou zmenou je pripravovaná nová bytová politika mesta – systém prideľovania bytov, na nej mestský expertný tím pracuje posledné dva roky. Prijatá bude na jeseň a počas roka 2024 po 16 rokoch prinesie zásadné zmeny, ktoré umožnia férovo a transparentne získať mestský nájomný byt tým najzraniteľnejším rodinám a jednotlivcom, ale aj najpotrebnejším profesiám v našom meste.

Verím, že Bratislava bude inšpiráciou pre zmeny na celonárodnej úrovni a pomôže rozbehnúť podobné projekty aj v iných mestách.

Tých pozitívnych vecí vnímam viac a rada by som preto vyzdvihla aj to, že sme počas tohtoročného PRIDE-u vyvesili na Primaciálnom paláci dúhovú vlajku. Akt vyvesenia vlajky je technicky nenáročný, no má obrovský spoločenský význam. Je to signál toho, že Bratislava je mestom pre všetkých.

What you should know about living in the city. Selection of texts from the journal in the English language

New public spaces opening

One of the completed public space revitalization projects is the Žufet Buffet on Partizánská lúka. Works are starting also in Kazanská, Legionárska and Dunajská Streets. This summer, the Prugerka Community House in the Pruger-Wallner Garden was opened, and the renovated Michael's Tower is being reopened this September.

► **More on pages 4–7**

Public transport is developing

Ecological, locally emission-free, comfortable and fast transport is the future of Bratislava. Last year, the Bratislava Transport Company purchased a total of 30 new Bratislava trams, 20 unidirectional and 10 bidirectional, as well as 50 hybrid trolleybuses of all length categories. The first vehicles are already in Bratislava, they are being tested and gradually getting into traffic.

► **More on pages 8–9**

Turning streets in front of schools into safer spaces

In Bratislava, more than 85,000 children a day go to kindergarten, primary or secondary school – including children who have recently arrived from Ukraine or other countries. In order to improve street safety around schools, the City for Children project was created, which also focuses on tactical urbanism. In the past period, the areas in front of the schools on Vazovova and Mudroňova Street as well as near the Medical Garden have changed.

► **More on pages 8–9**

Street repairs

There is a lot of work going on in the city. In addition to the ongoing works on the extension of the Petržalka tram line, the works on Harmincová Street and on

Rázusovo and Vajanského nábrežie, which have been significantly changed due to the impact of the traffic organisation, have been completed. In the following period, works will also be carried out on Vajnorská Street.

► **More on pages 14, 25, 26**

New parking zones

According to the unified rules of the PAAS regulated parking system, parking is provided in the city centre (Centre – Panenská SMO zone). In Ružinov a smaller locality called Klingerova kolónia in the zone RU2 – Port has been transferred to PAAS, in Nové Mesto a PAAS zone has been added to the locality Biely križ (NM4). On 25 September, the area of Dvory V and VI, bounded by Rusovská cesta, Einsteinova cesta, Panónska cesta and part of Háčov – the area around Šustekova street will be added to the already regulated zone of Dvory IV.

► **More on page 19**

Don't throw things away, let them circulate

The KOLO Reuse Centre is being rebuilt after being hit by fire. In order to fill the shelves, your unnecessary, but still nice and functional things were collected all summer long. Collecting will continue during autumn – in front of KOLO at Pestovateľská Street 13, in the warehouse at Stará Vajnorská Street 17, in the Rača Collection Yard – for the residents of Rača, Vajnory and Nové Mesto. For more information, please visit www.olo.sk/kolo.

► **More on page 21**

The new city website, www.bratislava.sk, is now available in English.

Що варто знати про життя у місті? Добірка текстів з журналу українською мовою

Відкриття нових громадських просторів

Серед завершених проектів реконструкції громадських просторів - "Bufet-Žufet" на Партизанському лузі (Partizánskej lúke), а також починаються роботи над просторами на Казанській (Kazanskej), Легіонарській (Legoinarskej) та Дунайській (Dunajskej) вулицях. Влітку було відкрито Громадський дім Пругерка (Prugerka) в саду Пругера-Вальнера (Pruger-Wallnerovej záhrada), а у вересні після реконструкції буде відкрито Міхальську вежу (Michalská veža).

► **Більше на стр. 4-7**

Громадський транспорт розвивається

Екологічно безпечний, комфортний і швидкий транспорт - це майбутнє Братислави. Минулого року Братиславська транспортна компанія придбала загалом 30 нових трамваїв, 20 односторонніх і 10 двосторонніх, а також 50 гібридних тролейбусів усіх категорій довжини. Перші транспортні засоби вже перебувають у Братиславі, після тестування їх поступово запускають у рух.

► **Більше на стр. 8-9**

Облаштування вулиць перед школами на безпечніші простори

У Братиславі понад 85 000 дітей щодня ходять до дитячого садка, початкової або середньої школи - в тому числі діти, які нещодавно приїхали з України або інших країн. Для покращення безпеки на вулицях навколо шкіл було створено проект "Місто для дітей", який також фокусується на тактичній урбаністиці. За минулий період було перетворено територію перед школами на вулицях Вазової (Vazovovej) та Мудроньової (Mudroňovej), а також біля Медичного саду (Medickej záhrade).

► **Більше на стр. 12-13**

Ремонти доріг

У багатьох районах міста тривають інтенсивні роботи. На додаток до триваючих робіт з продовження трамвайної лінії Петржалка (Petržalka), були завершені роботи на вулиці Гармінцова (Harmincova), а також на набережних Разуса (Rázusovom) і Ваянського (Vajanského), що значно змінило організацію дорожнього руху. У наступному періоді також будуть проведені роботи на вулиці Вайнорська (Vajnorská).

► **Більше на стр. 14, 25, 26**

Нові зони паркування

Відповідно до єдиних правил системи регульованого паркування PAAS, паркування передбачено в центрі міста (зона SM0 SM0 Centrum - Panenská), в Ružinov - в меншому районі Klingerova kolónia в зоні RU2 - Port, в Novom Meste зона PAAS була додана в районі Biely križ (NM4). До вже регульованої зони Dvorov IV 25 вересня буде додано район Dvorov V і VI, обмежений вулицями Rusovská cesta, Einsteinova cesta, Panónska cesta і частиною кварталу Hájov - Šustekova.

► **Більше на стр. 19**

Не викидайте, нехай речі циркулюють

Центр повторного використання KOLO відновлюється після пожежі. Щоб заповнити полиці, все літо збирали ваші непотрібні, але все ще гарні та функціональні речі. Збір продовжиться восени - перед KOLO на вул. Пестовательська (Pestovateľská), 13, на вул. Стара Вайнорська (Stará Vajnorská), 17, на Рачанському збірному майданчику (Zberný Dvor Rača) - для жителів Рачі (Rača), Вайнори (Vajnory) та Нового Міста (Nové Mesto). Більш детальну інформацію можна знайти на сайті www.olo.sk/kolo

► **Більше на стр. 21**

Інформацію українською мовою можна знайти на офіційному сайті міста www.bratislava.sk.

BRATISLAVSKÉ KULTÚRNE LETO

Do 10. 9. 2023

48. ročník najstaršieho a najväčšieho multižánrového mestského festivalu.

www.kulturne leto.sk
www.bkis.sk/podujatia

Sobota 9. 9. 2023

13:00 – 22:00 / Račianske mýto, Bratislava-Nové Mesto
Živé Račko

Príležitosť predstaviť lokálnych umelcov a alternatívnu scénu, oživiť komunitu ľudí viacerých generácií a poukázať tiež na nevyužitý potenciál tohto priestoru

13:00 – 22:00 / Park Fedákova, Dúbravka

Spomienka na Deža

Festival umenia venovaný Dežovi Ursinymu, hudobníkov, dramaturgov a Dúbravčanovi

Nedeľa 10. 9. 2023

17:00 / Námestie slobody

Slovenská filharmónia pri fontáne

Záverečný koncert Bratislavského kultúrneho leta pri príležitosti 30. výročia vzniku Slovenskej republiky a Dní európskeho kultúrneho dedičstva, www.bkis.sk/podujatia

17:00 / Záhrada Domu Albrechtovcov, Kapitulská 1

Hummel s gitarou / Hortus Artis

P. Spišský (husle), M. Mestická (flauta), M. Krajčo (gitar/terzina), K. Chalmovská (violončelo), H. Jugovic (fortepiano), M. Šimko, I. Lyych, M. Erdyk (spev)

KONVERGENCIE

Festival komornej hudby, ktorá zblízuje a sprostredkúva komunikáciu medzi interpretmi navzájom a medzi interpretmi a publikom.
Viac na strane 11.

Nedeľa 10. 9. 2023
– nedeľa 24. 9. 2023

Viac info: www.konvergenzie.sk
www.facebook.com/konvergenzie

BRATISLAVSKÉ HUDBNÉ SLÁVNOSTI

58. ročník medzinárodného hudobného festivalu, ktorý je na slovenskej scéne vážnej hudby každoročne vrcholným podujatím.
Miesto: Slovenská filharmónia, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Piatok 22. 9. 2023
– nedeľa 8. 10. 2023

Viac info: www.bhsfestival.sk

Výber z programu:

Piatok 22. 9. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Otvárací koncert 58. ročníka BHS

E. Villaume (dirigent), E. Ceysson (harfa) / E. Suchoň, H. Renié, G. Mahler

Sobota 23. 9. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Filharmonica della Scala

A. Orozco-Estrada (dirigent), J. Rachlin (husle) / G. Rossini, W. A. Mozart, A. Dvořák

Pondelok 25. 9. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Národný symfonický orchester Ukrajiny

V. Sirenko (dirigent), D. Tkachenko (husle) / J. Sibelius, M. Bruch, B. Lyatoschynsky, F. Liszt

Štvrtok 28. 9. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Slovenská filharmónia

Slovenský filharmonický zbor, D. Raiskin (dirigent), J. Rozehnal (zbormajster), sólisti: E. Dobračeva, D. Popov, P. Mikuláš, V. Chmelo, T. Kružliaková a ďalší / P. I. Čajkovskij: Jolanta (koncertné uvedenie opery)

Sobota 30. 9. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Drážďanská filharmónia

K. Urbański (dirigent), J. Hagen (violončelo) / W. Kilar, C. Saint-Saëns, P. I. Čajkovskij

Utorok 3. 10. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Gala večer – Piotr Beczała

Piotr Beczała (tenor), S. Tysman (klavír) / Večer piesní a operných árií

Piatok 6. 10. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Opera Národného divadla Košice

P. Valentovič (dirigent), A. Korenčí (réžia), sólisti: M. Partyka, G. Hrzenjak, M. Kutsenko, J. Holly, M. Onufier, M. Havryliuk, A. Tatarka / K. Szymanowski: Kráľ Roger (poloscénické uvedenie opery)

Nedeľa 8. 10. 2023

19:30 / Koncertná sieň SF

Záverečný koncert 58. ročníka BHS

T. Netopil (dirigent), D. Karvay (husle) / J. Brahms, E. Suchoň

BHS Bratislavské
hudobné
58. ročník slávnosti
22. 9. – 8. 10. 2023

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

slovenská filharmónia

Hlavný usporiadateľ
BHS

BHS člen
Európskej
asociácie
festivalov

Generálny partner
BHS

FESTIVAL [FJÚŽN]

**Piatok 22. 9. 2023
– piatok 29. 9. 2023**

Viac info: www.festival.fjuzn.sk

18. ročník najväčšieho multizánového a multikultúrneho podujatia zameraného na migráciu cudzincov a cudziniek na Slovensku.

Témou tohto ročníka je Porozumenie, ktoré zosobnia aj tváre festivalu – Humans of [fjúžn] (ide o príbehy ľudí pochádzajúcich z inej krajiny či kultúry).

BITKA PRI LAMAČI

**Sobota 23. 9. 2023
– nedeľa 24. 9. 2023**

Viac info: www.lamac.sk

Spomienka na významnú historickú udalosť, ktorá zohrala dôležitú úlohu nielen v histórii Bratislavy, ale aj Uhorska a Európy. V sobotu od 9:00 sa uskutoční slávnostný pochod Vrančovičovou ulicou k pamätníku Bitky pri Lamači. Od 10:30 sa dianie presunie na autentické bojisko, na lúku pred mestským krematóriom, kde si návštevníci budú môcť pozrieť ukážky života vo vojenskom tábore. O 14:00 prebehne samotná rekonštrukcia Bitky pri Lamači. Deti sa môžu zapojiť do Detskej školy šermu, odznejú zaujímavé prednášky a mnoho iného. V nedeľu o 10:00 sa uskutoční pietny akt pri pomníku z Prusko-rakúskej vojny spojený so sv. omšou v Kostole sv. Margity.

EURÓPSKA NOC VÝSKUMNÍKOV

Piatok 29. 9. 2023

Viac info: www.nocvyskumnikov.sk

Festival vedy ponúka celodenný program, ktorý bude obsahovať vedecké prezentácie, stánky, diskusie, súťaže a kontakt s vedcami. Cieľom podujatia je priblížiť výskum verejnosti a popularizovať vedu. Hlavnými témami tohto ročníka sú: Voda a Umelá inteligencia. Vstup voľný.

Miesto: Stará tržnica, V-klub, Lab.cafe, Loď Kriváň, Aurelium

DEŇ ARCHITEKTÚRY

**Piatok 29. 9. 2023
– štvrtok 5. 10. 2023**

Viac info: www.denarchitektury.cz
www.facebook.com/denarchitektury.ba

12. ročník festivalu pod heslom: Objav konštrukcie! Ponúkne desiatky podujatí, ktoré predstavujú zaujímavé stavebné riešenia. Cieľom tohtoročného podujatia je poukázať na neoddeliteľnosť stavebníctva od architektúry a zdôrazniť význam prepojenia technického riešenia s funkčnosťou a estetikou. Súčasťou budú prehliadky známych a neobvyklých konštrukcií, napr. budovy vysielateľ a Kamzík, ikonické pyramídy Slovenského rozhlasu či budovy Národnej banky Slovenska, tešiť sa možno aj na prechádzku po Námestí slobody, na komentovanú prehliadku Slovenskej národnej galérie, na večerný kurátorský sprievod výstavou Oslobodený priestor do Mirbachovho paláca Galérie mesta Bratislavy a na mnoho iného.

BITKA O BRATISLAVU

Sobota 30. 9. 2023

Viac info: www.bitkaobratislavu.sk

Už po ôsmykrát sa uskutoční historický festival s názvom Bitka o Bratislavu 2023 – Prešporok 1619. Hlavnou časťou jeho programu bude rekonštrukcia vojenskej zrážky, ktorá sa odohrala neďaleko brán mesta a významne ovplyvnila dianie v regióne a v celom Uhorsku, ktoré bolo vtedy súčasťou habsburského mocnárstva. Mestský park v ten deň opäť ožije dunením diel, praskotom mušket, rinčaním mečov a krikom bojujúcich vojsk.

Miesto: Sad Janka Kráľa

FESTIVAL BE2CAN

**Streda 11. 10. 2023
– streda 18. 10. 2023**

Viac info: www.be2can.sk

Jubilejný 10. ročník prehliadky Be2Can prinesie výber filmov z festivalov v Berlíne, Benátkach a Cannes, ako napríklad Jeanne du Barry v hlavnej úlohe s Johnny Deppom, Starý dub od Kena Loacha, Disco Boy s Franzom Rogowskim a iné.

Miesta (v Bratislave): Kino Film Europe, Cinema City Eurovea, Kino Mladost', Artkino Za zrkadlom, Kino Lúky, Kino SLUK

BRATISLAVA CANTAT II.

**Štvrtok 12. 10. 2023
– nedeľa 15. 10. 2023**

Viac info: www.choral-music.sk
www.bkis.sk/podujatia

Medzinárodný festival speváckych zborov a orchestrov.

Miesto: Kostol Najsvätejšieho Spasiteľa (jezuitský), Františkánske nám. 4; Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1; Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca, Primaciálne nám.

BRATISLAVSKÉ GURMÁNSKE DNI

**Utorok 17. 10. 2023
– utorok 24. 10. 2023**

Viac info: www.bratislavskegurmanskedni.sk

Podujatie nadväzuje na 12-ročnú tradíciu Gurmán festu, kedy ľudia môžu spoznávať tie najlepšie reštaurácie a kuchárov Slovenska, rovnako v rámci workshopov a prezentácií aj nové trendy v stravovaní. Zoznam zapojených podnikov a program nájdete od 15. 9. na webe festivalu.

Miesto: zapojené reštaurácie, vinárne, kaviarne

ADRENALIN FILM FESTIVAL 2023

**Streda 18. 10. 2023
– sobota 21. 10. 2023**

Adrenalin Film Festival už po deviatykrát privíta v Bratislave tie najlepšie adrenalinové filmy zo svetovej i domácej produkcie. Tešiť sa môžete na zaujímavý program, filmové novinky a tiež diskusie na rôzne témy.

Viac info: www.adrenalinfestival.sk

Miesto: Kino Nostalgia, Hangair

BRATISLAVSKÉ JAZZOVÉ DNI SLOVENSKÁ SPORITEĽŇA

**Piatok 20. 10. 2023
– nedeľa 22. 10. 2023**

48. ročník predstaví hudobné legendy i aktuálne hviezdy nielen jazzovej

scény. Piatkovým headlinerom bude londýnske zoskupenie **The Comet is Coming**, sobotný večer prinesie britského klaviristu **Kamaala Williamsa** a nedeľný večer završí 8-členné londýnske jazzové zoskupenie **KoKoroKo**.

Miesto: A4 Studio, Trnavská cesta 39

Viac info: www.bjd.sk

Ďalšie podujatia – výber

KONCERTY

Sobota 9. 9. 2023

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Lucia Popp Tribute

S. Šaturová, J. Kurucová, A. Kučerová, S. Zámečníková, K. Kněžíková, P. Remenár, M. Onufer a ďalší / W. A. Mozart, R. Strauss

Utorok 12. 9. 2023

19:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

Bratislavský komorný festival

P. Remenár (spev – barytón), M. Rodríguez Brüllová (gitaru), www.bkis.sk/podujatia

Pondelok 18. 9. 2023

18:00 / Hudobný salón Zichyho paláca, Ventúrska 9

Modus vivendi_Saxofónový recitál

L. Fančovič (saxofón), J. Čizmarovič (klavír)

Streda 27. 9. 2023

19:00 / veľká sála Istra Centra, Hradištná 43, Devínska Nová Ves

Honza Nedvěd ml. a Příbuzní

Na koncerte zaznejú staré hity od Nedvědocov, skupiny Příbuzní, Spirituálu Kvintet či Brontosaurus

Pondelok 16. 10. 2023

17:30 / Kostol Zvestovania Pána (františkánsky), Františkánske nám. 1

Ensemble Murmur Mori

Stredoveká talianska hudba / M. Volpe (kvinterna, ninera, spev, rámové bubny), S. Kuro (spev, bubon, rolničky), A. Lazzarini (flauty), M. Brusa (rámové bubny, zvončeky, činely). Vstup voľný

Piatok 27. 10. 2023

11:00 a 18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Príbeh hudby: Tajomstvá ľudského hlasu

Koncert pre deti a mládež o spoznávaní možností ľudského hlasu s Bratislavským chlapčenským zborom

DIVADLO

Streda 13. 9. 2023

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33

Čudné popoludnie dr. Zvonka Burkeho

L. Smoček, B. Farkaš / Jedna z najúspešnejších komédií v moderných dejinách česko-slovenského divadla

20:00 / A4 – priestor súčasnej kultúry, Karpatská 2

História istého násillia

Divadlo Ludus / Dramatizácia románu É. Louisa v réžii B. Chovancovej

Štvrtok 14. 9. 2023

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Rusalka

A. Dvořák, M. Kákoš / Romantická rozprávka, ktorá odкрýva množstvo na prvý pohľad nebadateľných symbolických a psychologických významov

Sobota 16. 9. 2023

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1

Mamma mia!

Príbeh romantickej lásky dvoch generácií v muzikálovom spracovaní s najslávnejšími piesňami skupiny ABBA

Pondelok 18. 9. 2023

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Pressburger Fight Club

A. Bavi Pain, G. Dezorz / Hra zo života I. Lichtenfeldta, zakladateľa obranného systému Krav Maga, o jeho milovanom Prešporku, keď sa život zmenil na boj o prežitie

19:30 / Divadlo GUnaGU, Františkánske nám. 7

Vážení susedia, zamykajte vchod

V. Klimáček / Čierna komédia o veciach, z ktorých je lepšie smiať sa, než si nad nimi zúfať

Utorok 19. 9. 2023

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33

Posledná barónka

S. Lavrík, O. Spišák / Hra voľne inšpirovaná rovnomeným dokurománom o poslednej barónke Margite Czóbelovej

Streda 20. 9. 2023

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Sto bábk / Bratislava by night

O. Feldeková, M. Spišák / Dve herečky a režisér. Komédia o jednom nepriateľstve / J. Šebesta, M. Luteránová / Deti versus rodičia

Štvrtok 21. 9. 2023

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1
Bedári

A. Boublíl, C. M. Schönberg, M. Zamora, G. Petráková
/ Jeden z najslávnejších svetových muzikálov podľa kultového románu V. Huga

Piatok 22. 9. 2023

19:30 / Divadlo Nová scéna, štúdio Olympia,
Živnostenská 1

Tisícdeväťsto

A. Baricco, M. Bachynec / Komorná hra o legendárnom pianistovi

Sobota 23. 9. 2023

11:00 a 18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Zle strážené dievča / La Fille mal gardée

Klasický baletný titul F. Ashtona o márnej snahe vdovy zabrániť láske svojej dcéry k mladému farmárovi

Nedeľa 24. 9. 2023

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Kopny! Buchny! Ric!

L. Ditte, G. Dezorz / Hravo, zábavne a so súčasným nadhľadom priblížené diela slovenskej klasiky

Piatok 29. 9. 2023

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1
Bonviván

M. Kákoš, J. Lenhart / Muzikál inšpirovaný životom Františka Krištofa Veselého

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Opatruj sa, Júlia!

U. Kovalyk, K. Quisová / Príbeh o domácom násilí, jeho popieraní či dokonca o obhajobe zo strany násilníkovej matky

Sobota 30. 9. 2023

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33
Nevesta

Dramatizácia knihy L. Grosmana o svadbe, akú ešte nikto nevidel. Réžia: J. Nvota

PRE DETI

Nedeľa 10. 9. 2023

10:00, 11:00 / BIBIANA, Panská 41

Hovnivál Hugo

Zážitkové čítanie so Simonou Smatana, ilustrátorkou, ktorá bude Slovensko reprezentovať na BIB (od 18 mesiacov do 3 r. v sprievode dospelého). Program na objednávku cez rezervačný systém na www.bibiana.sk

10:00 a 15:00 / DPOH, Laurinská 20

Tri prasiatka

R. Ballek, R. Mankovecký, T. Ciller / Nesmrteľný príbeh troch veselých prasiatok, plný chytľavých pesničiek (od 3 r.)

Štvrtok 21. 9. 2023

16:00 – 18:00 / MKB, Úsek literatúry pre deti a mládež, Kapucínska 3

Curious World / Zvedavý svet

Čítanie v angličtine s Veronikou Darwell, učiteľkou a autorkou knihy When You Are Curious. Čítanie bude prebiehať v polhodinových intervaloch (od 7 do 10 r.)

17:00 / Staromestská knižnica, Západný rad 5

Dobrodružné čítanie

Interaktívne čítanie o dobrodružstvách malého Mikuláša od Reného Goscinnyho (od 6 r.)

Utorok 3. 10. 2023

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Nabucco

G. Verdi / Biblický príbeh o slobode, moci a láske. Novonaštudovaná opera v štyroch dejstvách v talianskom jazyku so slovenskými a anglickými titulkami

Utorok 10. 10. 2023

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Carmina Burana

Scénická kantáta Carla Orffa v choreografii Edwarda Cluga

Streda 11. 10. 2023

19:00 / nová budova SND, Sála činohry, Pribinova 17

Veselé paničky windsorské

W. Shakespeare, P. Mikulík / Komédia o potrestaní záletného rytiera Falstaffa

Štvrtok 12. 10. 2023

19:00 / Štúdio A2 Nové župné divadlo, Mickiewiczova 2

Veselé synkopy

Hudobné predstavenie Funny Fellows s prvkami kabaretu na vlnách swingu, humoru, improvizácie

Sobota 14. 10. 2023

19:00 / Divadlo Astorka Korzo '90, Námestie SNP 33

Na koho to slovo padne

G. Görgy, P. Mankovecký / Groteskný príbeh piatich individuí uzavretých v jednej miestnosti, v spoločnosti jedného revolvera

Nedeľa 22. 10. 2023

19:00 / nová budova SND, Štúdio, Pribinova 17

Popol a vášň

Ch. Hampton, R. Polák / Podľa románu S. Máraia Sviece dohárajú. Strhujúca rekonštrukcia o zrade, priateľstve, poľovačke a vášni

Streda 25. 10. 2023

10:00 / nová budova SND, Sála činohry, Pribinova 17

Malé ženy

Adaptácia slávneho románu L. M. Alcott v réžii M. Amslera

Sobota 23. 9. 2023

10:00 / DPOH, Laurinská 20

Websterovci: Lili a ukradnutá sieť

Dezorzovo lútkové divadlo / V dobrodružnej bábkovej inscenácii sa deti zoznámia s odvážnou malou pavúčicou Lili (od 6 r.)

Nedeľa 24. 9. 2023

10:00 / BIBIANA, Panská 41

Kadiaľ do Afriky

Dielničky na motívy knihy Ľuba Paľa: Kde je Afrika? (pre deti od 18 mesiacov do 3 r.) Program na objednávku cez rezervačný systém na www.bibiana.sk

10:00 a 14:30 / BBD, budova Radošinského naivného divadla, Záhradnícka 95

Hugov svet

J. Adámek Austerlitz / Komorná hudobno-bábková inscenácia o snení pre najmenšie deti (od 3 r.)

Štvrtok 28. 9. 2023

14:00 / BBD, budova Radošinského naivného divadla, Záhradnícka 95

Hugov svet

J. Adámek Austerlitz / Komorná hudobno-bábková inscenácia o snení pre najmenšie deti (od 3 r.)

Sobota 30. 9. 2023

10:00 a 14:30 / BBD, budova Radošinského naivného divadla, Záhradnícka 95

OkoloLO

K. Aulitisová a umel. kol. / Vzrušujúce odkrývanie pohybov, zvukov a farieb začarovaných v kruhoch (od 3 r.)

Piatok 13. 10. 2023

10:00 a 17:00 / nová budova SND, Sála činohry, Pribinova 17

Nebojsa

L. Feldek, O. Spišák / Skvelý dramatický kolotoč, v ktorom sa rozhybu motívy viacerých známych príbehov do vtipnej a dynamickej rozprávky

Sobota 21. 10. 2023

11:00 a 18:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Čert a Káča

Bilantne roztancovaná operná rozprávka v troch dejstvách v českom jazyku, české a anglické titulky

LITERATÚRA

Štvrtok 14. 9. 2023

17:30 / MKB, Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých, Klariská 16

Čitateľský klub: Jeanette Maziniová – Cigánka

Pravidelné stretnutie čitateľov nad obľúbenými knihami

Utorok 3. 10. 2023

17:00 / Staromestská knižnica, Panenská 1

Báseň a čas

Hudobno-poetické pásmo E. Golovkovej a Š. Bučka venované Milanovi Rúfusovi pri príležitosti 95. výročia jeho narodenia

Štvrtok 12. 10. 2023

17:30 / MKB, Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých, Klariská 16

Čitateľský klub: Alína Bronsky – Posledná láska baby Dune

Pravidelné stretnutie čitateľov nad obľúbenými knihami

Streda 18. 10. 2023

17:00 / Staromestská knižnica, Panenská 1

Štefánik – Mon Amour

M. Musil predstaví svoju knihu o príbehu novinárky Louisy Weissovej a Milana Rastislava Štefánika

PREDNÁŠKA / DISKUSIA

Sobota 7. 10. 2023

15:30 – 20:00 / GMB, Františkánske nám. 11

Pevnosť a láskavosť našim deťom

Stretnutie pre rodičov o princípoch láskavej, rešpektujúcej výchovy so správnym nastavením funkčného systému celej rodiny. Lektori: M. Herman, A. Holzmann, M. Mózsí, B. Lichtnerová a AUREA (komunita žien). Viac info: www.artofslovakia.com

Štvrtok 19. 10. 2023

18:00 / DK Kramáre, Stromová 18

ŽivENA, Ide o tvoje zdravie

Rozumné stravovanie nie je o superpotravinách, výber jedla by sme mali podriaďiť ročnému obdobiu a regiónu, v ktorom žijeme. O ceste k získaniu a udržiavaniu pevného zdravia porozpráva lektorka a odborníčka na zdravú výživu Z. Havettová

INÉ PODUJATIA

Streda 13. 9. 2023

18:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

Trojkostolie – Miloš Karásek: Intimita

Vernisáž poetického cyklu ako výstavnej verzie multimediálneho diela, ktoré autor so svojimi spolupracovníkmi dlhodobo realizuje na Instagrame. Viac info: www.bkis.sk/podujatia

Streda 20. 9. 2023

14:00 / SD Prievoz, Kaštieľska 30

Tvorivé dielne pre seniorov

Workshop plný farieb a plodov jesene z prírodných materiálov, ktoré ponúka príroda. Materiál bude zabezpečený, ale môžete si priniesť aj vlastné prírodniny. Vstup voľný

Sobota 23. 9. 2023

8:00 / Námestie M. R. Štefánika, Eurovea

dm ženský beh

Špecializovaný beh výhradne pre ženy.

Viac na: www.dm-zenskybeh.sk

8:00 – 18:00 / futbalové ihrisko s umelou trávou, Molecova ul., Karlöva Ves

Futbalový turnaj v Malom futbale

Podujatie pre žiakov ZŠ (do 15 r.), SŠ (do 19 r.) aj dospelých. Uzávierka prihlášok 11. 9. 2023 na telefónnom čísle 0944 698 875

Sobota 23. 9. 2023

10:00 – 17:00 / Panenská ul.

Dobry trh

Stánky s kvalitnými potravinami, originálnym dizajnom, knihami, doplnkami, ale aj prekvapivé umelecké inštalácie, výnimočné koncerty, workshopy pre deti a dospelých

Štvrtok 28. 9. 2023

16:00 / Letná čítareň U červeného raka, Michalská 26

Večer s ľuďmi a o ľuďoch bez domova

V spolupráci s Depaul Slovensko, n. o.

Nedeľa 1. 10. 2023

13:00 – 18:00 / Centrum ekovýchovy, Mestské lesy Bratislava-Kamzík

Včelárska nedeľa – festival včiel

Ukážky rôznych typov úľov, ochutnávka medu a medoviny, výroba sviečok a hmyzích hotelíkov a mnoho iného. Vstup voľný

V kinách od 19. 10. 2023

A máme, čo sme chceli

Deň, keď sa menil osud jednej krajiny a jednej rodiny. Na Silvestra, len pár hodín pred rozpadom Československa, sa rodina Varchalovcov stretáva, aby oslávila príchod nového roka. Večer sa však vymkne spod kontroly. Réžia: M. Kunes Kováč (SK, CA 2023)

BIBIANA

Medzinárodný dom umenia pre deti, Panská 41
www.bibiana.sk

Otvorené:
 utorok, štvrtok – nedeľa 10:00 – 18:00,
 streda 11:00 – 19:00

Čo nás spája / 3. 9. – 5. 11. 2023

Výstava vyzdvihuje jedno z hlavných poslání BIB, a to prepájanie medzinárodnej ilustrátorskej komunity, vzájomnú inšpiráciu a podporu dobrých vzťahov, dialógu či spolupatričnosti.

Hviezdoslavo nám.

Danubiana Meulensteen Art Museum

Čunovo – Vodné dielo
www.danubiana.sk

Otvorené:
 utorok – nedeľa 10:00 – 18:00,
 pondelok zatvorené

Znamená / 5. 9. – 15. 10. 2023

Výstava predstavuje sochárske objekty KATY KISSOCZYOVEJ, symbolické znamenia súčasného obdobia z ostatných desiatich rokov. Kurátorka: Dagmar Kudolání Srnská.

Pavol Kráľ: Zrkadlenie / 5. 9. – 15. 10. 2023

„Výstava predstavuje autorove maliarske diela z rokov 1995 – 2023, inšpirované ženou, neoddeliteľnou súčasťou Kráľovej tvorby. Takými sú aj krajina, hudobné motívy, umelecké chápanie obrovského vesmírneho nekonečna. Tvary žien sa zrkadlia v čase a priestore, kontrastujú s geometrickými prvkami a feériou farieb expresívneho maliarskeho rukopisu,“ povedala o výstave Dagmar Kudolání Srnská, kurátorka.

Dušan Kállay: Magický svet / 9. 9. – 29. 10. 2023

„Autorove grafiky, kresby, maľby i ďalšia tvorba pôsobia svojím sugestívnym jazykom a presvedčajú diváka, že záranky sa dejú. Pocity záračna, obsiahnuté vo všetkých oblastiach jeho tvorby, mohol dosiahnuť spojením racionálneho uvažovania a poznania a schopnosťou transponovať ich do novej obrazovej imaginácie,“ predstavila výstavu kurátorka výstavy Eva Trojanová.

Tajné vzťahy / 9. 9. – 29. 10. 2023

„Umenie DANIELA BRUNOVSKÉHO oživuje v divákovi spomienky na čosi dávno zabudnuté. Má schopnosť privolať sen, ktorý po zobudení nenávratne uniká. Autor využíva silu archetypov. Nie sú to len skaly, veže, schody, jazerá, ostrovy, kryštály či hviezdy, ale pracuje tiež s výpovednou silou staromajstrovského obrazu ako takého,“ napísal Jozef Ridilla, kurátor.

Galéria Českého centra

Český dům, Prepoštská 6
www.ceskecentrum.sk

Otvorené:
 utorok – piatok 10:00 – 17:00

Česko-slovenské konfrontace, Sovinec 1986 – 1994 / do 22. 9. 2023

Výstava pripomína fenomén československých výstav organizovaných fotografom Jindřichom Štreitom, ktoré boli v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch minulého storočia veľmi pokrokové.

Podujatie:

5. 10. 2023 (štvrtok) o 17:00 – **Focus Visegrad literature: Pavla Horáková a Marek Šindelka**; beseda s českými autormi v rámci festivalu Novotvar.

Galéria Francúzskeho inštitútu na Slovensku

Sedlárska 7
www.institutfrancais.sk

Otvorené:
 pondelok – štvrtok 9:00 – 21:00,
 piatok 9:00 – 19:00

Načeradský v Bratislave / do 29. 9. 2023

Výstava obrazov JIŘÍHO NAČERADSKÉHO zo slovenských súkromných zbierok je výraznou pripomienkou pozície, ktorú dielo tejto legendy českej maľby druhej polovice 20. storočia a začiatku nového milénia získalo medzi milovníkmi a znalcami umenia na Slovensku. Ťažisko expozície tvorí najväčšia ucelená kolekcia Načeradského kresieb zo 60. rokov, teda jeho najoceňovanejšieho obdobia.

Galéria mesta Bratislavy (GMB) – Mirbachov palác

Františkánske nám. 11
www.gmb.sk

Otvorené:
 utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00
 streda 13:00 – 20:00, pondelok zatvorené

Oslobodený priestor: starostlivosť – architektúra – feminizmus / 21. 9. 2023 – 25. 2. 2024

Výstavný projekt sa zaoberá témou ženskej emancipácie a feministických konceptov v historickom a súčasnom československom architektonickom prostredí. Kurátorky: Petra Hlaváčková a Nicole Sabella. Vernisáž: 20. 9. o 18:00.

Sprievodné podujatia:

29. 9. 2023 (piatok) o 18:00 – **večerný kurátorský sprievod výstavou**. Mirbachov palác v tento deň je otvorený do 20:00. Podujatie je súčasťou festivalu Deň architektúry.

18. 10. 2023 (streda) o 18:00 – **Prvá generácia 50. rokov vs druhá generácia v priebehu normalizácie**, prednáška v kaviarni Emil.

29. 10. 2023 (nedeľa) o 15:00 – **Na skok do výstavy** s lektorkou GMB.

Grafické kabinety

Grafické kabinety tvoria interiérovú výzdobu dvoch miestností prvého poschodia Mirbachovho paláca, ktorú si objednal pravdepodobne jeden z pôvodných vlastníkov budovy. Výnimočné sú nielen svojimi rokokovou štukou

zdobenými stropmi, ale aj dreveným obložením, do ktorého je vsadených 290 grafických listov, rytín, leptov a mezzotint z druhej polovice 17. a 18. storočia, sekundárne kolorovaných neznámymi autormi. Kurátorka: Patrícia Ballx.

Spríevodné podujatie:

19. 10. 2023 (štvrtok) o 14:00 – **kurátorský výklad 60+** s Patríciou Ballx.

Iné podujatia:

9. 9. 2023 (sobota) 15:00 – 18:00 – **Linoryt v Ateliéri**; workshop Figurálna kompozícia s výtvarníčkou Vaness Drábovou (od 15 r.). Na workshop je potrebné prísť načas.

13. 9. 2023 (streda) o 20:30 – **Hudba na nádvorí: Italo Mario Italo**; hodinový DJ set v kaviarni Emil.

30. 9. 2023 (sobota) o 15:00 – **GMB x KVET: Jesenné plody prírody**; kvetinový workshop, na ktorom si uvijete korunu jesene – kvetinový veniec, s použitím lokálneho materiálu.

7. 10. 2023 (sobota) 15:00 – 18:00 – **Linoryt v Ateliéri**; workshop Slogany a citáty s výtvarníčkou Vaness Drábovou (od 15 r.) Na workshop je potrebné prísť načas

GMB – Pálffyho palác

Panská 19
www.gmb.sk

Otvorené:
utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00
streda 13:00 – 20:00, pondelok zatvorené

TOTO! je príbeh ilustrácie / 4. 5. – 15. 10. 2023

Výstava v kurátorskej koncepcii Miloša Koptáka, Márie Rojko a Idy Želibskej v spolupráci s TOTO! je galéria.

Spríevodné podujatia:

24. 9. 2023 (nedeľa) o 15:00 – **Na skok do výstavy** s lektorkou GMB.

27. 9. 2023 (streda) o 18:00 – **GMB prednáška: Bez prebalu – ilustrácie neoavantgardných výtvarníkov a výtvarníčok v 60. – 80. rokoch 20. storočia na Slovensku**. Prednáša Ján Kráľovič.

28. 9. 2023 (štvrtok) o 17:00 – **Let's talk art**; sprievod výstavou v anglickom jazyku.

11. 10. 2023 (streda) o 17:00 – **GMB artist's talk**; autorsko-kurátorský rozhovor za okrúhlym stolom s Dankou Olejníkovou, Milošom Koptákom a Idou Želinskou.

14. 10. 2023 (sobota) 15:00 – 17:00 – **GMB popoludnie pre rodiny: Ilustrovaný príbeh**. Strávte víkendový čas s vašimi deťmi pri tvorení a prehliadke výstavou (4 – 12 r.). Na program je potrebné prísť načas.

14. a 15. 10. 2023 (sobota a nedeľa) – **GMB finisáž výstavy** v čase otváracích hodín galérie. V nedeľu 15. 10. o 15:00 vás výstavou prevedú Miloš Kopták, Mária Rojko a Ida Želinská.

Ľ. S. (de)materializovaná / 18. 5. – 8. 10. 2023

Výstava predstaví textilnú výtvarníčku ĽUBU SAJKALOVÚ, ktorej dielo sa predčasne uzavrelo a tvorba sa nestačila plne rozvinúť. Kurátorky: Daniela Čarná a Petra Hanáková. Viac na s. 16.

Spríevodné podujatia:

21. 9. 2023 (štvrtok) o 14:00 – **kurátorský výklad 60+** s kurátorkami Danielou Čarnou a Petrou Hanákovou.

23. 9. 2023 (sobota) 15:00 – 17:00 – **GMB popoludnie pre rodiny: Škrvy a stopy**; strávte víkendový čas s deťmi pri tvorení a prehliadke výstavy (od 4 do 12 r.) Na program je potrebné prísť načas.

4. 10. 2023 (streda) 17:00 – **Spomienka na Ľubu Sajkalovú**; spomienkové rozhovory za okrúhlym stolom. Vstup voľný.

7. a 8. 10. 2023 (sobota a nedeľa) – **GMB finisáž výstavy** v čase otváracích hodín galérie.

Stále expozície

BIATEC. Keltská mincovňa

Nová stála expozícia o keltskom mincovníctve a kovolejárstve, ktorú pripravil Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave (MÚOP) v spolupráci s Galériou mesta Bratislavy. Kurátorka: Margaréta Musilová.

Spríevodné podujatie:

1. 10. 2023 (nedeľa) o 15:00 – **Na skok do výstavy**; sprievod s lektorkou GMB.

Gotická tabuľová maľba a plastika

Komorná zbierková expozícia, ktorej reінštalácia sa uskutočnila v roku 2020 pod vedením kurátorky Jany Lukovej. Kurátorka: Dominika Zbončáková, pôvodná autorská koncepcia: Želmíra Grajciarová.

NCD 23

Miesto: Pradiareň 1900, Svätoplukova 2A, Bratislava
Trvanie výstavy: 27. september – 3. november 2023
Kurátor: Michal Staško

Otváracie hodiny:
utorok – streda 10.00 – 18.00
štvrtok – nedeľa 13.00 – 18.00
Vstup voľný

Sprievodné podujatie:

26. 10. 2023 (štvrtok) o 17:00 – **Let's talk art! – Gothic Panel Painting and Plastic Art**; sprievod v anglickom jazyku

Podujatia:

14. 10. 2023 (sobota) 11:00 – 12.30 – **Umenie mesta: prechádzka Staromestským nábrežím** so Zojou Droppovou; miesto stretnutia – pri soche D. Jurkoviča. Podujatie spoplatnené.

26. 10. 2023 (štvrtok) o 18:00 – **Umenie mesta: Pomníková kultúra – spomínanie, vizualizácia moci, reprezentácia**; diskusia. Hostia: Milena Bartlová, Martin Piaček, Marína Zavacká. Moderátorka: Linda Blahová (GMB). Vstup voľný.

Galéria Nedbalka

Nedbalova 17

www.nedbalka.sk

Otvorené:

utorok – nedeľa 13:00 – 19:00

pondelok zatvorené

Zátišia zo zbierky Galérie Nedbalka / do 17. 9. 2023

Výstava predstavuje žáner zátišia v kontexte slovenskej výtvarnej moderny. Jej cieľom je poukázať na formálnu pestrosť tohto žánru, ako aj na jeho schopnosť reflektovať sociálny, historický a kultúrny kontext či riešiť duchovné problémy. Kurátorka: Alexandra Kočišková.

Galéria ULUV

Obchodná 64

www.uluv.sk

Otvorené:

pondelok – piatok 12:00 – 18:00

vstup voľný

Tradícia netradične: Prírodné pletivá / 27. 4. 2023 – 12. 1. 2024

Druhá časť výstavného cyklu ULUV-u predstavuje fenomén prírodných pletív – prútie, luby, korenky, stam, šúpolie, pátku a ďalšie traviny. Dizajn úžitkových predmetov od muzeálnych zbierok cez súčasnú tvorbu s pohľadom do budúcnosti. Kurátor: Tibor Uhrín.

Kafé Lampy

Coffee & club & culture, Černyševského 42

www.kafelampy.sk

Otvorené:

pondelok – piatok 8:00 – 20:00

Peter Konečný: Minimal / 1. 9. – 30. 9. 2023

Predajná výstava fotografií kontrabasistu, básnika, textára a fotografa prináša prostredníctvom čiernobielych veľkoformátových fotografií hľadanie výtvarnej čistoty a kompozície tvarov.

Jarmila Javorinská: Tajomstvá vejárov / 1. 9. – 30. 9. 2023

Autorka je vášnivá zberateľka, cestovateľka a fotografka. Jej srdcovkou sú vejáre s pútavým príbehom a históriou. Zbiera ich od roku 1964, v jej zbierke je asi 700 vejárov. Predstavujú krajiny východu, západu, Európy a Afriky.

Vernisáž: 11. 9. o 18:00

Podujatie:

20. 9. 2023 (streda) o 19:00 – **Večer zVEDavých NERD NITE**; traja prednášajúci sa počas 7200 sekúnd zábavnou formou podelia o svoju vášeň v ich špecializácii.

Mestská knižnica v Bratislave

Klariská 16

www.uluv.sk

Otvorené:

v čase výpožičných hodín

(na www.mestskakniznica.sk)

Michal Nagypál: Rázcestia II. / 8. 9. – 29. 9. 2023

Autor predstavuje vybranú sériu obrazov, ktorá je založená na symetrii a opiera sa o Roršachov test osobnosti princípom zrkadlenia obrazu, nie však svojou myšlienkou. Vyjadruje tak moment balansovania medzi rozhodnutiami človeka, ktoré sa prostredníctvom činu nevyhnutne premenia do novej reality.

Galéria Artotéka

Múzeum dopravy STM

Šancová 1/a

www.stm-ke.sk

Otvorené:

utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:30),

pondelok zatvorené

Na dvoch kolesách / 11. 7. – 31. 10. 2023

Unikátna zbierka modelov bicyklov Žilínčana JÁNA TRULÍKA obsahuje 126 kusov mini bicyklov rôznej mierky, ktoré sú dielom rozličných výrobcov – od špecializovaných firiem až po domorodcov žijúcich v kubánskom pralese. Zbierka modelov prinesených z mnohých krajín sveta je dokonca zapísaná aj v slovenskej Guinnessovej knihe rekordov.

100 rokov Dunajplavby / do 30. 9. 2023

Príbehy lodí na riekach, moriach a oceánoch. Výstava pri príležitosti okrúhleho výročia plavebného podniku Slovenská plavba a prístavy, a. s., ponúka návštevníkom možnosť oboznámiť sa s históriou plavby na Dunaji. Prezentované budú dobové dokumenty, zaujímavé strojné zariadenia, kotvy rôzneho typu, piest z lodného motora, rádiodanice či lodnícke uniformy. Na svoje si prídu malí aj veľkí pri pohľade na unikátne modely lodí, ktoré plávali pod vlajkou plavebného podniku. Výstava pripravená v spolupráci s podnikom Slovenská plavba a prístavy, a. s.

Múzeum mesta Bratislavy (MMB) – Antická Gerulata

Gerulatská 7, Rusovce
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30),
v októbri: utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:30)

Gerulata na hraniciach Rímskej ríše / 1. 4. – 31. 10. 2023

Expozícia predstavuje vývoj rímskeho vojenského kastelu Gerulata na území dnešnej mestskej časti Bratislava-Rusovce v priebehu prvých štyroch storočí. Okrem pracovných dní vojakov približuje aj sociálne zloženie a činnosť obyvateľov a obyvateľiek civilnej osady i vzdialenejšieho zázemia. Od apríla 2023 sa v expozícii nachádza aj interaktívny virtuálny 3D model tábora. Kurátorská koncepcia: Jaroslava Schmidtová, Ľudovít Mathédesz.

MMB – Apponyiho palác

Expozícia vinohradníctva, Radničná 1
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00
(posledný vstup 16:30)

VyNIKAjú. Richtárske kreslo / do konca septembra 2023

Projekt VyNIKAjú predstavuje intervenciu do vstupného priestoru Apponyiho paláca. Nika, teda výklenok v stene, bola už od starovekého Ríma určená na prezentáciu. V muzeálnej nike Apponyiho paláca sa v pravidelnej periodicite predstaví nejaký typ zo zbierkových predmetov. Prvým prezentovaným predmetom je barokové kreslo z prvej polovice 18. storočia, ktoré patrilo – podľa zatiaľ neoverenej informácie – prešporskému richtárovi. Kurátorská koncepcia: Marta Janovičková.

MMB – Hrad Devín

Muránska 10, Devín
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:15),
v októbri: utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:15)

Hrad Devín v 13. – 20. storočí

Prostredníctvom viac ako 300 archeologických nálezov z Hradu Devín prezentuje výstava stavebný vývoj hradu, jeho majiteľov a najvýznamnejšie udalosti, ktoré sa v Devíne odohrali. Expozícia je umiestnená v atraktívnych priestoroch hradného skalného brala.

História nie je otrava. Hovoria Dunaj i Morava

Výstava predstavuje významné momenty hradu Devín od praveku až po novovek. Spoznajte 7 000-ročnú históriu tejto výnimočnej lokality a osobnosti, ktoré formovali jej charakter.

Podujatie:

14. 9. 2023 (štvrtok) o 18:30 – **Sun (Acoustic) set: Erik Šulc & Friends**; autorské skladby, obľúbené cover verzie a hudobná improvizácia speváka slovenskej reggae formácie Medial Banana Erika Šulca, hudobníka M. Krajčira (Isobutane) a basgitaristu M. Bulíka. Podujatie je spoľatné. Viac info na www.mmb.sk

MMB – Michalská veža

Michalská 22
www.mmb.sk

Otvorené:
pondelok, štvrtok – nedeľa 10:00 – 18:00,
streda 12:00 – 20:00, utorok zatvorené

Otvorenie Michalskej veže / od 27. 9. 2023

Príďte si vychutnať výhľady na mesto a novú výstavu s názvom Michalská veža: po rekonštrukcii. Viac na s: ...

Podujatia:

6. 9. 2023 (streda) o 17:30 – **Spoiler: Michalská veža po obnove**; možnosť nahliadnuť do čoskoro sprístupneného objektu s kurátorom MMB Michalom Augustovičom. Ten vysvetlí aj všetky okolnosti rozsiahlej rekonštrukcie i históriu stavebných zásahov. Podujatie je spoľatné.

26. 9. 2023 (utorok) – **Starej veži odzvonilo / Otvorenie Michalskej veže**; špeciálna zvuková performance, ktorá v jednom momente rozozvučí samotnú vežu, ale aj priestor pod ňou. Viac info na www.mmb.sk

MMB – Stará radnica

Expozícia dejín mesta, Primaciálne nám. 3
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00,
(posledný vstup 17:30)

Z depozitára. Maximiliánova fontána / 1. 8. – 30. 9. 2023

Renesančnú fontánu dal ako dar mestu v roku 1572 postaviť uhorský kráľ Maximilián. Jej autorom je rakúsky kamenár Andreas Luttringer. Na vrchole fontány je socha kráľa Maximiliána, ktorý je zobrazený v rytierskom brnení, držíac štít s erbom Uhorského kráľovstva. Na origináli sochy prebieha reštaurovanie. Kurátorská koncepcia: Michal Augustovič.

Nádvorie Starej radnice

Cesta (z) mesta. Ako sa mení zázemie Bratislavy / 22. 4. – 1. 10. 2023

Počas uplynulého štvrtstoročia došlo v zázemí hlavného mesta k najvýznamnejšej sociálno-priestorovej transformácii v novodobých dejinách Slovenska. Vybudovalo sa tu viac ako 50-tisíc nových bytov a populácia sa rozrástla o veľkosť Žiliny alebo Prešova. Výstava sa pokúša zachytiť tieto komplexné a mnohvrstvé procesy najmä prostredníctvom tematických máp, vizualizácií a interaktívnych modelov. Kurátorská koncepcia: Pavel Šuška, Martin Šveda.

Výstavná sieť

Podujatie:

13. 9. 2023 (streda) 10:00 – 16:00 – **Bratislava, hlavné mesto S(S)R**; konferencia pri príležitosti 30. výročia Bratislavy ako hlavného mesta samostatnej Slovenskej republiky a 55. výročia schválenia zákona SNR o hlavnom meste S(S)R. Vstup voľný.

MMB – Dom U dobrého pastiera

Expozícia hodín, Židovská 1
www.mmb.sk

Otvorené:
 od 1. 4. do 31. 10. štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00
 (posledný vstup 17:30)

Malebný rokokový dom v podhradí. Dom U dobrého pastiera farebne a architektonicky výrazne pôsobí ako rozprávkový dom, postavený v rokoch 1760 – 1765. Pôvodne bol súčasťou zástavby podhradia. Pri rekonštrukcii objektu pred realizáciou Expozície hodín MMB bol interiér prispôsobený výstavným účelom. Expozícia bola sprístupnená v roku 1974, v posledných rokoch sa dopĺňala novými akvizíciami hodín.

MMB – Pamätný dom Johanna Nepomuka Hummela

Klobučnícka 2
www.mmb.sk

Otvorené:
 utorok – piatok 10:00 – 18:00, sobota – nedeľa 11:00 – 18:00
 (posledný vstup 17:30)

Expozícia o živote a diele skladateľa J. N. Hummela

Dielo J. N. Hummela (1778 – 1837) je prezentované v renesančnom záhradnom domci. Nachádza sa tu kolekcia hudobných nástrojov z jeho pozostalosti a ukážky notových záznamov jeho diel.

slávica design store

Laurinská 19
www.slavicadesign.com

Otvorené:
 pondelok – nedeľa 11:00 – 20:00

Herbacea / 27. 4. – 30. 9. 2023

Rastlinná výstava MIRY PODMANICKEJ predstavuje výber zo širšieho cyklu Herbarium, tvoreného niekoľko rokov zbieraním, lisovaním a postupným dokreslovaním a prešivaním rastlín na formát A4. Rastliny autorka hľadá vo svojom okolí, v Bratislave či na Liptove. Niečo je výnimočne dovezené z ciest v zahraničí.

Slovenská národná galéria

Rázusovo nábrežie 2
www.sng.sk

Otvorené:
 štvrtok 12:00 – 20:00,
 piatok – nedeľa 10:00 – 18:00

Architektúra 58 – 89. Dramatický príbeh českého povojnového staviteľstva 15. 9. – 29. 10. 2023

Autorská audiovizuálna inštalácia VLADIMÍRA 518, ONDŘEJA ANDĚRU a DAVIDA VRBÍKA originálnym spôsobom pracuje s dobovými fotografiami či 3D modelmi kľúčových povojnových stavieb realizovaných na území niekdajšieho Československa. Výstava nadväzuje na doposiaľ najrozsiahlejšiu rovnomennú publikáciu o českej predrevolučnej architektúre z rokov 1958 – 1989.

Hviezdy. Česká moderna zo súkromných zbierok / 15. 9. 2023 – 14. 1. 2024

Výstava predstavuje tvorbu šiestich „hviezdnych predstaviteľov, zakladateľov moderného umenia – Františka Kupku, Emila Filu, Antonína Procházku, Jana Zrzavého, Františka Foltýna a Toyen. Kolekcia odkazuje nielen na 30. výročie rozdelenia Československa, ale hlavne na život a umenie v spoločnej republike.

Moderna / od 23. 6. 2023

Príbeh slovenského výtvarného umenia prvej polovice 20. storočia. Výber toho najdôležitejšieho, čo sa odohralo v našom umení v priebehu rokov 1890 / 1900 – 1948. Kurátorka: Katarína Bajcurová.

Spríevodné podujatia:

10. 9. 2023 (nedeľa) o 15:00 – **Siesta v galérii**; spoznáte príbeh slovenského výtvarného umenia prvej polovice 20. storočia.
 21. 9. 2023 (štvrtok) o 18:00 – **Kurátorský výklad: Človek a civilizácia** s Katarínou Bajcurovou.

Sakrálné umenie / od 23. 6. 2023

Umenie malo v minulosti rozličné funkcie. Jednou z najvýznamnejších bola kultová či náboženská funkcia, ktorá vo vývine vizuálnej kultúry prevažovala po celé storočia. Vďaka tejto expozícii objavíte najväčšie sakrálné gotické a barokové obrazy zo zbierky Slovenskej národnej galérie. Kurátori: Dušan Buran, Katarína Kolbiarz Chmelinová.

Spríevodné podujatie:

24. 9. 2023 (nedeľa) o 15:00 – **Siesta v galérii**; počas nej objavíte najväčšie sakrálné gotické a barokové obrazy a sochy zo zbierky SNG.

Monumentálky. Dotvorenie architektúry výtvarnými dielami / od 11. 12. 2022

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, či umenie môže byť aj prirodzenou súčasťou interiéru budovy, nie iba výsadou dokonalého sveta výstavnej sály? Monumentálky – netradičný projekt SNG s retro názvom vracia k starému zvyku umiestňovať do významných a reprezentatívnych stavieb umelecké diela.

Kurátorka: Alexandra Kusá.

Biblioman. Krásna kniha a dizajn knihy zo zbierky Igora Gazdíka / od 23. 6. 2023

Kedysi bytová knižnica v paneláku, dnes expozícia v galérii. Niekoľkotisícová knižná zbierka a historika umenia, knihovníka a bibliofila Igora Gazdíka. Kurátorka: Viera Kleinová.

Prológ. 12 farieb reality / 11. 12. 2022 – 31. 12. 2023

Novými priestormi SNG vás prevedie dvanásť tematických výstavných situácií. Uvidíte diela starého, moderného aj súčasného umenia vo vzájomných dialógoch a viac či menej prekvapivých vzťahoch.

Kurátori: Lucia Gregorová Stach a Dušan Buran.

Slovenské národné múzeum (SNM) – Prírodovedné múzeum

Vajanského nábrežie 2

www.snm.sk

Otvorené:

denne okrem pondelka 9:00 – 17:00

(posledný vstup 16:30), pondelok zatvorené

Stále expozície:

Zázrak prírody – Človek v čase a priestore

Zázrak prírody – Klenoty Zeme

Zázrak prírody – Biodiverzita Zeme

Zázrak prírody – Biodiverzita Slovenska

Zázrak prírody – Príbeh života na Zemi

Roberto Caucci: Módne návrhy / 16. 6. – 23. 10. 2023

Výstava známeho talianskeho módného dizajnéra.

Podujatia:

Do 13. 11. 2023 (každý pondelok) 15:00 – 17:00 – **hubárska poradňa** v Objavovni SNM PM.

21. 9. 2023 (štvrtok) o 17:30 – **astronomická prednáška** pre verejnosť.

SNM – Archeologické múzeum

Kamperova kúria, Žižkova 12 (vstup zo Žižkovej 16)

www.snm.sk

Otvorené:

denne okrem pondelka 10:00 – 17:00

(posledný vstup o 16:30)

Archeológovia na stavbe Mosta SNP v Bratislave / do 1. 10. 2023

Výstava prezentuje výsledky archeologického výskumu, ktorý predchádzal výstavbe Mosta SNP.

Po stopách legionárov / 29. 6. 2022 – 30. 6. 2027

Výstava predstavuje archeologické nálezy v podobe bohato zdobenej keramiky z mohýl zo staršej doby železnej zo Žitného ostrova, keltské nálezy z Bratislavy a okolia, nálezy z doby rímskej z Bratislavy-Rusoviec.

Podujatie v spolupráci s Pamiatkovým úradom SR:

7. 10. 2023 (sobota) 9:30 – 16:30 – **Pamiatkovo**; podujatie pre deti a širšiu verejnosť v sídle Pamiatkového úradu SR (Cesta na Červený most 6). Tento rok bude popularizovať problematiku slovenských hradov, hravou formou (prostredníctvom interaktívnych úloh) predstaví význam obnovy hradov.

SNM – Historické múzeum

Bratislavský hrad

www.snm.sk

Otvorené:

denne okrem utorka 10:00 – 18:00

(posledný vstup o 17:00)

Ruské vojnové zločiny / od 25. 8. 2023

Výstava, ktorá prostredníctvom fotografií a digitálnych snímok dokumentuje zločiny ruskej armády od začiatku vojny na Ukrajine.

Hrdinovia odboja / od 31. 9. 2023

Výstava predstavuje československý odboj počas 2. svetovej vojny prostredníctvom hlavných predstaviteľov Jozefa Gabčíka, Maríny Paulíny a ďalších.

Miro Žbirka: Roky a dni / do 30. 9. 2023

Výstava, ktorá prišla na Bratislavský hrad z Prahy, približuje životnú dráhu „Mekyho“.

Na slávu a chválu / 9. 9. 2022 – 31. 12. 2024

Výstava predstavuje výber umeleckých diel z bohatého fondu zbierky výtvarného umenia. Hlavnou témou sú kresťanské motívy, ktoré inšpirovali tvorcov počas stáročí.

SNM – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku

Istrijská 68, Devínska Nová Ves

www.snm.sk

Otvorené:

utorok – piatok: 11:00 – 17:00 (posledný vstup o 16:30),

sobota, nedeľa 12:00 – 17:00 (posledný vstup o 16:30)

Stále expozície:

Dejiny a kultúra Chorvátov v Devínskej Novej Vsi

Štyritisíc rokov osídlenia Devínskej Novej Vsi

Dejiny a kultúra Chorvátov na Slovensku

Chorváti na Slovensku

Podujatie:

24. 9. 2023 (nedeľa) o 18:00 – **Oboe Trio**; ďalší zo série komorných koncertov v spolupráci s Istra Centrom v Devínskej Novej Vsi.

SNM – Múzeum kultúry Maďarov na SlovenskuBránerova kúria, Žižkova 18
www.snm.skOtvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)**Čas pravdivo beží, rozhoduje o lži / do 15. 9. 2023**

Výstava súčasných výtvarných diel s námetmi spojenými s osobnosťou S. Petőfiho.

Výstava detských výtvarných prác / od 28. 9. 2023

Po vyhodnotení 16. ročníka celoštátnej súťaže Karola Harmosa.

SNM – Múzeum kultúry karpatských NemcovŽižkova 12 (vstup – Žižkova 16)
www.snm.skOtvorené:
denne okrem pondelka 10:00 – 17:00
(posledný vstup 16:30)**Prirodzene! / 13. 5. – 30. 9. 2023**

Diela z detskej umeleckej dielne v spolupráci s karpatskonemeckým umelcom Helmutom Bistikom.

SNM – Múzeum židovskej kultúryZsigrayova kúria, Židovská 17
www.snm.skOtvorené:
denne okrem soboty 11:00 – 18:00
(posledný vstup o 17:30)**Nad rámec povinností / od 1. 9. 2023**

Výstava otvorená pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry.

Anat Warshavsky / od 29. 9. 2023

Výstava izraelskej ilustrátorky v rámci Bienále ilustrácií v Bratislave.

SogaAukčná spoločnosť, spol. s r. o., Medená 16
www.soga.skOtvorené:
pondelok – piatok 10:00 – 18:00**Rodinný album / 11. 9. – 6. 10. 2023**

Samostatná výstava JOZEFA SRNU (1930 – 1992), výrazného predstaviteľa novorealistických tendencií 70. a 80. rokov. Autor patrí ku generácii, ktorej výtvarný prejav bol nezvratne formovaný okolnosťami súvisiacimi s politickou situáciou pred rokom 1989. V kurátorskej koncepcii Niny Gažovičovej.

Spríevodné podujatia:19. 9. a 3. 10. 2023 (utorok) o 19:00 – **komentované prehliadky** s kurátorkou výstavy.**Výstava súčasného umenia / 11. 10. – 19. 10. 2023**

Výstava diel 6. ročníka charitatívnej aukcie nadácie Spolu s odvahou (Bátor Tábor), ktorej výťažok bude venovaný na zážitkové programy pre vážne choré deti a ich rodiny.

Spríevodné podujatie:11. 10. 2023 (streda) o 19:00 – **komentovaná prehliadka**.**Staromestské centrum kultúry a vzdelávania**Pistoriho palác, Štefánikova 25
www.vystavamalyprinc.skOtvorené:
utorok – piatok 15:00 – 20:00,
sobota – nedeľa 10:00 – 18:00**Malý princ / 10. 10. – 20. 12. 2023**

Interaktívna výstava českej umelkyne ELIŠKY PODZIMKOVEJ, v ktorej sa originálne stvárnenie myšlienok spisovateľa Antoina de Saint-Exupéryho hýbe a prehovára k divákovi. Nechajte sa viesť fantáziou a prežite intenzívne zážitky, napríklad na stanovišti z lávového piesku či na plaziacich sa jazykoch voňavej hmly.

Židovské komunitné múzeumeydukova 11 – 13
www.synagogue.skOtvorené:
piatok a nedeľa 10:00 – 16:00**Architekt Artur Szalatnai-Slatinský a Bratislava / do 6. 10. 2023**

Komorná výstava zameraná na život a dielo významného bratislavského architekta. Jedným z jeho diel je práve synagoga na Heydukovej ulici. Bola postavená v rokoch 1923 – 1924 s prvkami tradicionalistickej architektúry, kubistického štýlu a moderných technológií, pri rešpektovaní židovských religióznych požiadaviek.

Magazín in.ba nezodpovedá za zmeny v programe.

V dvojčísle uvádzame informácie, ktoré mala redakcia k dispozícii v čase redakčnej uzávierky.

Ďalšie informácie o aktuálnych podujatiach v Bratislave sledujte na:

www.bratislava.sk, www.inba.sk, a na facebookovej stránke www.facebook.com/in.ba.magazin.

BRATISLAVSKÉ
KULTÚRNE LETO
2023

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA PRI FONTÁNE

Záverečný koncert Bratislavského kultúrneho leta
pri príležitosti 30. výročia Slovenskej republiky.

10. 9. / 17:00 / Námestie slobody

V prípade nepriaznivého počasia sa podujatie presúva do Koncertnej siene SF.